ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 } To Europe:
half year...... 1.00 } per year...... $2.50
single copy.. .05 } half year..... 1.25

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить кождого четверга
видає
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік........ $2.00 } До Европи:
на пів року 1.00 } на рік $2.50
поод. число .05 } на пів року 1.25

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 15-го січня 1914. Ч. 3. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, January 15, 1914. N. 3.

ЗАКОН ПРО ОБЕЗПЕЧЕНЄ РОБІТНИКІВ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК.

Леґіслятура (сойм) стейту Ню Йорк під проводом ґовернора Ґлинна ухвалила дня 15 грудня м. р. **закон про обезпеченє робітників на случай нещастя** (The Workingsmen's Compensation Bill). Отсей закон війшов з днем 1-го січня 1914 р. в житє. Примусовий речинець для працьодавців назначено на день 1-го липня 1914 р.

Закон про обезпеченє робітників є незвичайної ваги і значіня як для працьодавців так і для робітників. На працьодавців вкладає він примусовий обовязок обезпеченя всіх занятих ними робітників на случай нещастя підчас праці, але рівночасно звільняє працьодавців від евентуального плаченя відшкодованя робітникам. Робітникам знова дає закон ґарантію що-до відшкодованя на случай нещастя з поминенєм коштовних і довгих процесів з працьодавцями, на які вони доси були наражені.

Працьодавці можуть перевести се обезпеченє в троякий спосіб. Вони можуть вилачувати асекураційні премії: а) до стейтового фонду обезпечень або б) в однім з товариств обезпечень від випадків, якому стейтове право дало дозвіл на веденє сего інтересу, або в) в товаристві взаїмного обезпеченя, яке можуть самі працьодавці в тій цїли основувати. Що тичить ся послідного, то закон позволяє лише тоді на оснований такого товариства, коли до його основаня приступить найменше 40 працьодавців, котрі затруднюють найменше 2.500 робітників.

В речинци до дня 1-го липня 1914 р. працьодавці мусять заявити і приймити один з висше наведених способів обезпеченя, в противнім случаю підпадуть грошевій карі, яка буде виносити один доляр за кождого необезпеченого робітника і за кождий день проволоки в обезпеченю.

Переведенє закона поручено спеціяльному урядови так зв. комісії для відшкодованя робітників, зложеній з пяти членів. Ся комісія має повновласть заряджувати стейтовими фондами обезпечень і означувати висоту асекураційних премій для поодиноких ґруп працьодавців. Вона має рівнож право провірювати кождий случай і означувати висоту відшкодованя.

Важнійші постанови в справі відшкодованя.

На случай смертельного випадку:

а) Коли обезпечений робітник не лишив ані жінки ані дітий, то відшкодованє має бути виплачене в такій висоті, щоби покрити кошти лїченя і похорону.

б) Коли лишила ся вдова, то її належить ся річна рента в висоті 30% пересічного річного зарібку обезпеченого, а кождій дитині в віці низше 18 літ дальших 10%, однак ціла рента не може виносити більше як дві треті части цілого річного зарібку обезпеченого.

в) Коли лишили ся лише діти в віці низше 18 літ, то кождій дитині належить ся рента в висоті 15% пересічного річного зарібку, однак ціла рента не може виносити більше, як дві треті части цілого річного зарібку обезпеченого.

В обох послідних случаях належить також виплатити квоту, потрібну на покритє коштів похорону, до висоти 100 долярів.

На случай неспосібности до праці:

На случай сталої цілковитої неспосібности до праці предвиджує закон ренту в висоті двох третих частий пересічного зарібку, яка однак не може переходити квоти 3.500 долярів.

При хвилевій неспосібности до праці означує закон відшкодованє рівнож в висоті що найменше дві треті части пересічного зарібку, яке буде виплачене відповідно до втрати поодиноких частий тіла в слідуючій висоті:

За втрату	тижнів платні
великого пальця руки	60
1-го пальця	46
2-го пальця	30
3-го пальця	25
4-го пальця	15
великого пальця ноги	38
кождого иншого пальця ноги ..	16
руки низше ліктя	244
руки висше ліктя	312
ноги низше коліна	205
ноги висше коліна	288
ока	128

Крім сего належить ся обезпеченому сейчас по випадку безплатна поміч і опіка лїкарська, евентуально шпиталь враз з дозором і удержанєм через перших 60 днів слабости.

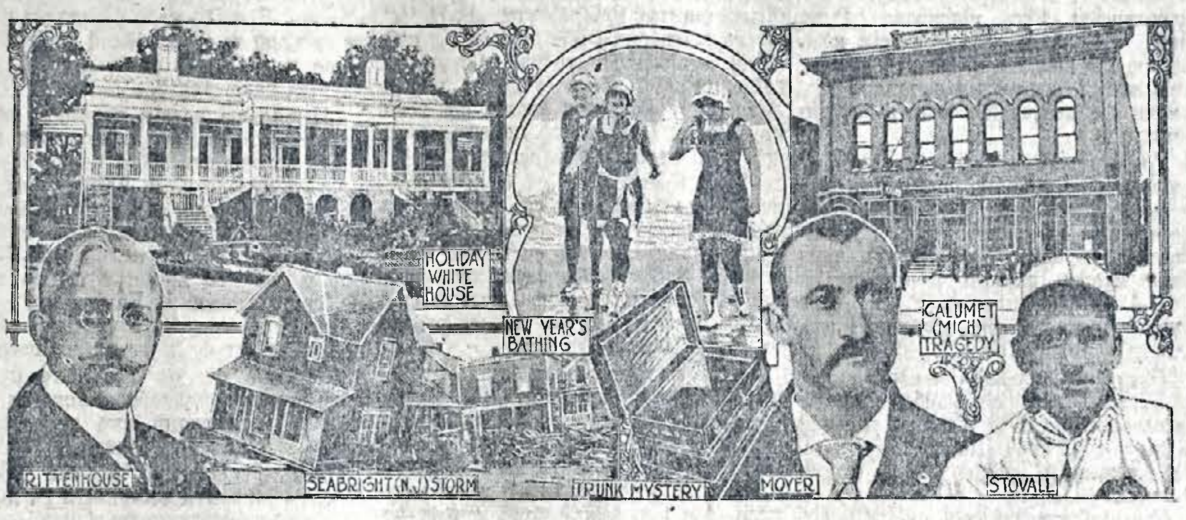
Закон про обезпеченє робітників є уложений на підставі подібних законів в инших стейтах, але ріжнить ся від них тим, що є значно розширений в користь робітників і впроваджує примус обезпеченя.

Управильненє обезпеченя робітника се один дуже важний крок в переведеню соціяльних реформ з области справ покривджених робітників, підвалини і підойми торговлї і промислу в Злучених Державах.

Є надія, що й прочі стейти не останують по заду, але рівнож в короткім часї підуть за примірòм леґіслятури нюйорського стейту.

—o—

З ТИЖНЯ.

Президент Вілсон видужав з хвилевої недуги, перебуваючи на відпочинку у „сьвяточнім Білім Домі" в Пасс Кріщен, Місс. — Страшна буря, шалїючи здовж морського побережа стейту Ню Джерзи а особливо в місцевости Сібрайт, наробила шкоди на 500.000 долярів. — 72 осіб стратило житє підчас паніки, спричиненої фальшивим окликом про огонь, підчас забави, що мала місце на Сьвятий Вечер (лат.) в одній гали в Калумет, Міч. — Президент Західної Федерації Майнерів, Моєр, зістав з Калумет силою вивезений і пострілений ізза його діяльности в справі сьвятовечірної траґедії. — Купальниці, які на Новий Рік любували ся замерзаючою водою в морській купели у Куні Айленд. — Тіло замордованого мужчини найдено в куфри, полишенім на хіднику міста Ню Йорку. — Стовал із бейсболового товариства в Ст. Луїс перейшов до нової Федеральної ліґи. — Е. Е. Ріттенгаус видав проспект інституту „Лайф Екстеншен", зорґанізованого в цїли продовженя житя.

ПЕРЕСТОРОГА ПЕРЕД ЕМІҐРАЦІЄЮ ДО АМЕРИКИ.

МІНІСТЕР ВІЛСОН В СПРАВІ ДЕПОРТАЦІЇ ІМІҐРАНТІВ.

З Вашінґтону доносять, що міністер торговлї і праці Вілсон придумує над способами, щоби в будучности запобічи масовій депортації іміґрантів з Америки. Послідні роки виказують, що річно около 20.000 іміґрантів зустрічає нещастє, що іміґраційні власти засуджують їх на поворот до старого краю. Коли візьме ся під розвагу, що іміґранти дуже часто спродали ціле своє майно і зірвали, так сказати-б, за собою всякі мости в надії, що в „обіцяній землї" найдуть красшу долю, то тоді пізнасть ся те страшне лихо, те невідрадне положенє іміґрантів, засуджених на депортацію.

І се якраз було причиною, що міністер Вілсон заняв ся близше сею справою і старає ся найти способи, щоби на будуче сему запобічи. Він має надію, що осягне цїль без виданя якихсь спеціяльних законів, але через взаїмне порозуміне та спільну працю тутешних іміґраційних властий з дотичними урядами заграничних держав. В тій цїли веде переговори з німецьким і австро-угорським послами, які віднеслись до сеї справи дуже прихильно. Є надія, що переговори увінчають ся бажаним успіхом і зарадять лиху.

—o—

ТРОСТ НЮЙОРСЬКИХ ЗЛОДІЇВ.

ЯКИХ СПОСОБІВ УЖИВАЮТЬ ЗЛОДІЇ ДЛЯ СВОЄЇ ОБОРОНИ.

За примірòм великих підприємств пішли і злодії в Ню Йорку. Вони заложили так зв. трост кишенькових злодіїв до борби з справедливостю. Сей трост має добре зорґанізований відділ правний і фінансовий: кождий з членів сеї банди дістає на случай його арештованя правну опіку і потрібні фонди на зложенє бонду або кари. Коли леґальною дорогою не вдасть ся їм увільнити приловленого товариша, тоді трост уживає инших способів.

Судія Свани потверджує, що се є найспритнїйша і найлїпше зорґанізована банда. На услугах сих злодіїв стоїть і кілька жінок, яким платять сталі пенсії. Єсли пр. котрийсь з банди є арештований за крадїж, тоді одна з тих жінок удає ся до окраденої особи, представляє ся як мати або нещаслива жінка з кількома дітьми і серед плачу просить о неподаванє або цофненє скарги. І ся штука їм дуже часто вдає ся. Сего досьвідчив судія Свани на собі самім. Перед розправою нападали його ріжні жінки з дітьми, вставляючи ся за оскарженими. Але судія замість милосердити ся над ними, казав їх арештувати. Показало ся відтак, що ті жінки не мали нічого спільного з оскарженими; деякі з них навіть признали ся, що побирають за се платні, але ніодна не хотіла видати членів банди, щоби не стратити на будуче „хлїба".

В послїдних днях відкрила поліція новий спосіб злодійського тросту. Недавно сему засудив суд злодія П. Фарбера на шість місяців вязниці. Його відвезли до арештів на Блеквіл Айленд. Тимчасом в кілька днів опісля побачив детектив Фарбера в місті. Повідомлено про се прокураторію, яка перевела в тій справі слідство. Показало ся, що разом з Фарбером їхав до вязниці жебрак Гаррі Сміт, засуджений на 3 дол. кари або шість днів арешту. В дорозі запропонував Фарбер жебракови 100 дол. за се, коли прийме на себе його вину. Сміт згодив ся і дістав обіцяну квоту. Коли підчас контролї вязнів викликано назвиско Фарбера, зголосив ся Сміт і відсиджує шістьмісячну вязницю. Злодій Фарбер, котрий зголосив ся як Сміт, заплатив 3 дол. кари і зістав сейчас увільнений. Злодійський трост орґанізує часто таку заміну, що правдоподібно і нераз йому вдає ся.

—o—

НОВА КАТАСТРОФА НА МОРИ.

ЗАТОНЕНЄ КОРАБЛЯ „ОКЛАГОМА" І 32 МОРЯКІВ.

В часї дводневної бурі, яка шалїла на Атлянтийськім океанї і на побережах Злуч. Держав, лучила ся нова страшна катастрофа. В віддаленю 57 миль від рога Сенді Гук потонув корабель „Оклагома", котрий належав до тов. „Ґолф Рифайнінґ Ко." в Ню Йорку. На 40 людий залоги 32 найшло смерть в филях моря. З причини великої бурі поміч була майже неможлива. Німецькому кораблеви „Баварія" удало ся виратувати всего 8 людий. Згадати належить, що залога корабля „Баварія" з нараженєм власного житя вела ратункову акцію.

—o—

ВАРВАРСТВО ГАНДЛЯРА ЖИВИМ ТОВАРОМ.

НЕЧУВАНЕ НАСИЛЬСТВО.

На 37 улиці в Ню Йорку просила 17-літна дївчина, Г. В., полїсмена, щоби відпровадив її до дому ч. 525 Вест 50 ул. Дївчина сказала, що втїкла від гандляра живим товаром. Полїсмен удав ся з нею на поліційну стацію в цїли розслїдженя цілої справи. Після оповіданя дївчини, пізнала вона в День Подяки на бали одного чоловіка, Фр. Пезелю, котрий з нею богато танцював. В кілька днів опісля запросив її Пезеля до себе, щоби, як казав, представити її своїй матери. В його помешканю під ч. 258 Вест 37 ул. не було нікого, а коли дївчина хотїла вийти і на силу йому опирала ся, Пезеля її збив і звязав. На другий день привязав її опришок до крісла і розпаленим зелїзом почав її тортурувати. Під впливом болю і страху улягла дївчина похоти Пезеля і мусїла з ним жити серед ганьби і пониженя. Коли лише опришок виходив з дому, привязував її все до ліжка. Припускаючи, що жертва є для него вже зовсім послушною, вислав її Пезеля вечером на улицю на „заробок". Перед тим повторив єще операцію горячим зелїзом і загрозив дївчині, що на случай найменшого опору замучить її на смерть. Коли дївчина найшла ся на вольности, підійшла до першого стрічного полїсмена, благаючи його о ратунок.

До помешканя Пезелї вислано сейчас кількох полїсменів. Розбивши двері, вдерли ся вони до покою. Опришок кинув ся з ножем на полїсменів, але його розоружено і арештовано. Догадують ся, що сей опришок має на своїй совісти більше подібних злочинів.

—o—

БОРБА БАНДИТІВ НА УЛИЦЯХ НЮ ЙОРКУ.

ЖЕРТВОЮ ПАДЕ УРЯДНИК ШТРАВС.

Бандитизм на улицях Ню Йорку переходить вже всякі можливі границї. Дня 9 с. м. вечером прийшло до острої борби між двома бандами на Ст. Маркс Плейз (8. ул.), в якій брало участь 6 бандитів. Підчас стріляниниі зістав смертельно ранений урядник міського суду, 65-літний старець, Фр. Штравс, що случайно переходив сею улицею. Коли заалярмована поліція прибула на місце злочину, по бандитах і слїду не стало, найдено лише 5 револьверів, з яких віддано 18 стрілів. Візваний лїкар сконстатував смерть у раненого Штравса. Фр. Штравс, діяльний член многих товариств, тїшив ся великою симпатією і поважанєм серед нюйорської німецької кольонії.

Сильний відділ поліції і детективів приступив сейчас до вислїдженя небезпечних бандитів. Переведено ревізію в многих підозрілих льокалях і арештовано 46 людий.

Мешканці Ню Йорку внесли до заряду міста жаданє, щоби його управа положила вже раз конець свобідно гуляючим бандитам, які навіть серед білого дня і на найлюднїйших улицях загрожують житю мешканців міста.

—o—

ОПОРОЖНЕНЄ ДВОХ МІНІСТЕРСЬКИХ МІСЦЬ В АВСТРІЇ.

СМЕРТЬ МІНІСТРА ЗАЛЄСЬКОГО І ДИМІСІЯ МІНІСТРА ДЛУГОША.

Дня 25 грудня м. р. помер міністер скарбу Вацлав Залєський. Залєський вже від довшого часу западав на здоровлю з причини недуги серця. Одержавши від цїсаря відпустку, виїхав за порадою лїкарів до Мерану в Тиролю, де і помер. Залєський, хоч належав до табору польських консерватистів, то йшов по лїнії подоляків і причинив ся в значній мірі до розбитя компромісу в справі виборчої реформи.

Уступленє міністра для Галичини Длуґоша спричинила скандальна компромітуюча дебата в віденськім парляментї. Польські посли Брайтер, Дашинський і Стапінський внесли інтерпеляції до президента міністрів, в яких представили шахрайства і обманьства польського міністра, котрі ідуть на сотки тисяч корон. Про се напишемо більше, коли ся дебата буде вже покінчена. Польським міністрам не ведеть ся!

ДО ВІДОМА МІСЦЕВИХ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Отсим повідомляєть ся всїх членів місцевих відділів Р. Н. Союза, що на підставі § 287 статута Р. Н. С. ніякий член відділу, котрий **не вміє читати і писати**, не може бути вибраний урядником відділу.

Гол. Уряд Р. Н. Союза.

B 11

РОДИМЦЇ! ЯВЛЯЙТЕ СЯ ЧИСЛЕННО НА ВІЧАХ, УСТРОЮВАНИХ ПРОСЬВІТНОЮ КОМІСІЄЮ Р. Н. СОЮЗА!

Непевні часи.

Львів, дня 23. грудня 1913.

Вже три літа минає від часу, коли галицька соймова репрезентація поставила справу соймової виборчої реформи на вістрю меча. Були хвилі, які мали вже тут-туй принести сфіналізоване українсько-польських переговорів в згаданій справі. Та се були лише пусті надії оптимістів.

Правда, заверуха воєнна, яка нависла над Галичиною, а зглядно над цілою Австрією, приневолювала міродатні чинники заняти ся серіозно сею справою; під впливом сеї грізної хвилї подали ся були навіть і найбільші польські шовіністи; але минула політична кріза, а з тим і всяка „охота" до згоди зі сторони Поляків.

За те зі здвоєною енерґією кинули ся Поляки на українські села східної Галичини. Маючи до розпорядимости всї власти і грошеві засоби, з'уміли вони майже в кождім українськім селї поставити свою твердиню в формі „косцюлка", „каплїчкі" чи „шкулкі". Всякий опір з нашої сторони є невистарчаючий. Не лише брак гроша, але брак людий дає ся нам відчувати на кождім кроцї. Мала скількість українських висших шкіл не змогла випустити в сьвіт достаточного числа інтеліґентних сил, заправлених до борби з противником, який не перебирає в средствах.

І ось тепер ми бачимо, що польська політика в Галичинї дійсно вінчаєть ся успіхом. Коли ще в переговорах за намісника Бобжинского польська сторона годилась на 12 двомандатових мішаних українсько-польських округів, причім Українці самі мали рішаючий голос при їх твореню, то теперішний „правительственний", в дійсности державно-польський проєкт підносить число двомандатових округів з 12 на 16.

Подумає дехто: та то все одно, чи буде 12 чи 16 двомандатових округів, коби лише при сїм не зменшено числа українських мандатів. Між тим треба придивитись, як сї двомандатові округи викроєні. Коли послїдними часами український загал почав щораз то яснїйше і енерґічнїйше видвигати домаганє подїлу Галичини на українську і польську часть, то Поляки вмить зорієнтували ся і в згаданім новім проєктї *вбивають клин* в нашу українську територію, починаючи від Перемишля, через Львів до Тернополя. На сїм доволї вузкім пасї між Перемишлем а Тернополем вони хочуть потворити двомандатові мішані округи (польсько-українські) і в той спосіб запобігти раз на все утвореню окремої української території. Коли би українські посли згодили ся на таке прикроєне округів, то тим самим виключили би раз на все можливість подїлу Галичини на українську і польську часть.

Се є власне причина, чому Український Клюб під ніяким услівєм не може згодитись на теперішний проєкт виборчої реформи. І хоч страшні часи тепер в Галичинї: економічна руїна селянства, а в слїд за тим: загальний голод, який грозить цїлому населеню, непевні кредитові відносини, які потягають за собою банкротства фінансових підприємств та інституцій, ліцитації задовжених посілостий і т. д. — все те не сьміє приневолити нас зійти низше границь, витичених Українським Клюбом і акцептованих партійними з'їздами.

Згадуючи про кредитові і взагалї про фінансові відносини, слїд зазначити, що укр. інституції своєю обережностию і розумною господаркою можуть сьміло ставити чоло всяким ударам. Навпаки, наші просьвітні інституції через економічну крізу страшно ослаблені, а деякі над берегом руїни. Тов. „Просьвіта", маючи завдяки щедролюбивости поодиноких патріотів досить великі фонди, та, орудуючи ними господарно, держить ся ще якотако. За те У. П. Т. і „Рідна Школа" є в цїлком безвихіднім положеню. Надії на переведенє виборчої реформи, а в слїд за тим і на відданє кількох приватних ґімназій на державний етат цїлком завели. Страх переймає кождого Українця на саму згадку, що найбільша і найгарнїйше розвиваюча ся українська приватна ґімназія в Рогатинї вже з початком другого шкільного курсу, значить від 1. лютого мусить бути замкнена, бо в краю і в повітї не в силї зібрати жертв навіть на оплаченє процентів від позичок, затягнених цїлком приватними одиницями на ратованє сеї школи. Про инші ґімназії та другі приватні школи нема що згадувати, бо коли центральна каса „Рідної Школи" не достарчить гроша, то й вони нізвідки помочи не дістануть. Стоїмо отже перед дуже сумним питанєм на Різдво: бути чи не бути? Упадок приватних шкіл фатально відбив би ся на цїлім народнім житю галицьких Українцїв; підорванє сеї моральної сили, яка пливе власне з істнованя сих шкіл, може збільшити силу політичного противника. Галицькі Українцї, діставши визначну підмогу від Американських Земляків минувшого року, не сьміють навіть простягати руку о поміч на сей рік. Але може, мимо утрати надії все таки можна надіяти ся?

Сю справу хай розглянуть і обдумають після своєї спромоги самі Американські Українцї.

ПОКЛИК

до всїх Українцїв і Українок в справі „Рідної Школи" в Галичинї.

Здає ся, що настав найтяжший рік для нашого народного шкільництва в старім краю. В минувших двох роках американська Русь піднирала „Рідну Школу". І тепер, коли в старім краю настали так нещасливі часи, ми мусимо поспішити і обильними жертвами підпомочи сю незвичайно важну народну інституцію.

Треба придумати способи, щоби ту акцію скоро і успішно перевести. Кожда сьвідомійша одиниця нашої суспільности не сьміє відтягнути ся від сего сьвятого народного обовязку і після змоги мусить зложити жертву на сю ціль. А передовсїм члени Р. Н. Союза повинні сповнити свій обовязок і зложити дар „Рідній Школї".

Поважані і славні Союзовцї!

Ухвалїть на своїх найблизших мітінґах бодай по 10 ц. від кождого члена на дар для „Рідної Школи"! Предсїдателї і секретарі! зложіть хоч по одному долярови.

Таксамо взиваю всїх опікунів відділів Р. М. С., щоби порадившись з родичами дїтий і місцевими урядниками, ухвалили з призбираного гроша одноразовий даток по 10 ц. від кождої дитини. Се буде дар від американської дїтвори для „Рідної Школи".

Українцї і Українки!

Поможіть нашим братям в старім краю, скілько буде наших сил. Їх голос розпуки кличе до нас: ратуйте!

Від себе жертвую на дар для „Рідної Школи" 10 дол.

Іван Бунґа,
член Р. Н. С. в Ґінтер, Па.

ДОПИСИ.

З HUDSON, N. Y.

Основанє просьвітного товариства.

Читаємо в „Свободі" дописи про ріжні плейзи, але про наш плейз американська Русь майже нїчого доси не знала. Однак прийшов час, що і у нас засіяв промінь сьвітла.

Дня 1 січня с. р. удало ся п. Василеви Сербайови по тяжких трудах зорґанїзувати товариство під іменем „Українське Товариство ім. М. Січинського" в Гудсон, Н. Й. На разі вписалось до него 40 членів. Товариство поклало собі за ціль: ширити просьвіту в рідній мові між тутешними земляками через удержуванє бібліотеки та уряджуванє театральних представлень, курсів для неграмотних, відчитів, концертів, балів і т. д.

До виділу війшли слїдуючі члени: Василь Хома, предс.; Михайло Ткач, заст. предс.; Василь Сербай, секретар і режісер; Теодор Ракочий, касієр; Ілія Гуцайлюк, заст. касієра; Матвій Пиндус, бібліотекар; Микола Федоришин, господар; Теодор Пиндус стар., Теодор Пиндус молод. і Михайло Кізима, члени мир. суду.

Хоч і не бракло провокаторів, котрі, маючи на гадцї инші цїли, хотїли товариство розбити, то помимо сего члени сходять ся кождого вечера і дбають про розвій товариства. Дня 17 січня с. р. уряджують члени товариства представленє „Сватанє на Гончарівцї", котре відбуде ся в шкільній гали при співучасти орхестри.

Желаємо новому Товариству як найкрасшого успіху в розпочатій працї, а подаючи се до публичної відомости, взиваємо наших земляків і на инших плейзах, де до тепер нема подібних товариств, щоби приступили сейчас до народної працї. Тодї покажемо сьвітови, що ми не є вже тими темними людьми, за яких нас деякі чужинцї вважають, а противно, що ми є люди просьвічені і культурні.

Щасть Боже!

Гість.

Не забувайте, Земляки, за старий край! Збирайте датки на „Рідну Школу" і инші народні потреби!

З OLEAN, N. Y.

Поклин до Русинів Українцїв в Оліен, Н. Й.

Перед кількома місяцями заложили місцеві Русини товариство „Запорожська Січ", відділ 363 Р. Н. Союза, котре завдяки членам дуже добре розвиває ся. А треба знати, що се перше українське товариство в нашій місцевости. Тому кождий Русин-Українець повинен до сего товариства належати, бо сего вимагає від нас народний обовязок.

А ще і тому ми повинні вписувати ся в члени того товариства, бо воно належить до найбільшої і дорогої нам орґанїзації „Руський Народний Союз", котра то орґанїзація вже десятки літ несе поміч своїм членам. Кілько то слїз бідним сиротам і вдовам утер „Р. Н. С.", кілько нещасних калїк дістало від него поміч в нещасній годинї. Оснувателї сеї орґанїзації дбали о добро народа лїпше, нїж ми; вони знали, що нїхто нам бідним Русинам не поможе, як ми собі самі не будемо помагати.

Тож, Краяни, всї як один приступайте до нашого першого українського товариства, лучіть ся в нїм всї, бо в лучности сила, а тої сили нам конче потреба. Забезпечуймо себе, наші жени і дїти, єсли не хочемо лишити їх в нуждї. Знайте, Краяни, що ми всї сини одної Неньки-України.

І ще нам чогось треба: нам треба просьвіти. Без просьвіти нам дальше бути не можна. Як самі, Братя Русини, знаєте, що своєї церкви тут не маємо і єще не зараз можемо мати тому, що нас є мало, і церкви ми не в силї удержати. Але при добрій згодї можемо собі заложити читальню, в котрій можна було би читати всїлякі книжки і ґазети. Отже, Краяни, пора подумати і заложити власну читальню, де не тілько самі чогось навчимо ся, але і решту наших неграмотних братів навчимо, бо є ще багато межи нами таких людий, котрі не вміють нї писати, нї читати.

Берім собі примір з инших людий, людий культурних і просьвічених, котрі жиють далеко лїпше від нас. Покажім, що і ми люди, ґідні похвали. З тих гроший, котрі ми тратимо непотрібно на пїятику, даймо якусь частину на книжки і ґазети, то певно, що більше з того будемо мати користи, як з пїятики. Замість сидїти по сальонах і тратити тяжко запрацьовані гроші, можна при меншім коштї читати книжки і ґазети, а тодї не тілько, що чогось научимось, але зискає на тім наше здоровлє й розум і нїхто з нас не буде сьміяти ся та нас понижати.

Тільки сьміло і мудро до дїла!

Свій.

З Mt. CARMEL, PA.

Представленє Сьпів. Кружка.

Дня 30 падолиста м. р. мали ми в Мт. Кармел свого рода празник. Того дня дала наша молодїж, згуртована в кружку ам.-сьпів. „Боян", представленє „Американський Шляхтич", образ з житя наших Русинів-майнерів. Бували в нас і давнїйше представленя, але нїколи не лишили по собі того враженя, що послїдне. Гостї, що виповнили нашу велику ґалю, опускали її з жалем, що так скоренько проминув сей вечер. Бо і було за чим жалувати. Гра аматорів під управою п. Д. Камінського, нашого дякоучителя, була так красна і так вірна, що мало ся враженє, що перед нами не аматори ґрають, але пересуває ся правдиве житє наших Русинів-майнерів з їх добрими, а також ще більше з їх злими прикметами. Справдї сумний образ представляють нам наші майнери. Поза тоту тяженьку працю в майнах, наш нарід як би і не знав або не бажав для себе нїчого більше, як пити. І тому не диво, що такі Шибайголовибоми, американські шляхтичі, находять для себе догідне поле і використують немилосерно легковірних людий. І чим менше просьвічений чоловік, тим скорше повірить такому Шибайголові, а в пїятицї знаходить для себе одиноку розраду. На кождого, хто по щирости йому радить, дивить ся недовірчиво і бокує від него.

І прикро на серци стає, аж плакати хоче ся, длячого наш нарід такий тяжкий до науки, до тверезости і до культурного житя. Треба працї, і то працї витревалої і безнастанної, — повторю словами Гриця, сьвідомого парубка, котрий заохочує, научає своїх братів. Може колись і наш нарід зрозуміє, що в науцї, тверезости, в єдности і спільній народній працї лежить його щастє і доля.

Дуже добре відограли свої ролї: п. Т. Войтович грав ролю Михайла Чорнія, п-на Марія Іващьо — Анну, п. Йосиф Кальбрун — Івана Розваги, п-на Анна Дунай — Євки, п-на Катер. Кухта — Марусї, п-на М. Галькович — Зузї, п. Теодорів — Джорджа Шибайголови, п. Григорій Крутило — Гриця, п. Юрко Сидоряк — Петра, п. Теодор Моньчак — Данька, п. Іван Коробчак — Василя, п. Н. Плюта — детектива.

В загалї в кождім слові та руху було видно щиру працю режісера. Грою своєю приковували аматори увагу всїх видців. Видко, що в нашім народї є сили, котрі неначе ті іскри в попелї криють ся, а котрих треба лише відгребати і розпалити в сильний огонь.

В часї павзи відсьпівав наш хор кілька народних пісень. Чужі гостї, як Анґлїйцї, Поляки, Литвини і др., не могли налюбуватись нашими чаруючими піснями. При тім мали ми нагоду почути сильний та мельодійний барітоновий голос п. Д. Камінського в піснї „Помарнїла наша доля".

Найбільша подяка належить ся місцевому пароxови, о. Д. Хомякови, який ревно працює для добра нашої парохії, і дякоучителеви п. Д. Камінському, що не жалує нї працї нї труду в народній роботї. Їх стараньем основано аматорсько-сьпівацький кружок „Боян". В короткім часї, бо протягом одного місяця, приготовив п. Д. Камінський згаданє представленє. Як зачуваємо, то небавом відбуде ся друге представленє.

Надїємо ся, що незадовго будемо мати свою власну добре вишколену орхестру. Інструменти вже закуплено і наука відбуває ся правильно.

Амат.-сьпівацький Кружок „Боян" починає рівнож приготовляти ся до величавого концерту, щоби гідно відсьвяткувати ювілей 100-лїтних роковин нашого Кобзаря Тараса.

Парохіянин.

На здогад буряків.

Був собі на сьвітї такий народ, що всї сусїди на глум казали: „хитрий народець". І тїшили ся людоньки, що вони хитрі, бо не уміли розчовпати, що з них сьміють ся. З великої хитрости подїлили свій край на шматочки та пішли хитро стогнати у чужих ярмах. Коли їх другі визволили, хитро дали себе обдурити і позбули ся майна, землї, усього. Коли вже не було на чім обстати, спонукані голодом, забрали ся в чужі землї. На новій сторонї поталанило. За важку працю дали їм стілько, що не були голодні тай босі.

Та на сьвітї нема раю. Згодом привикли оті люди до думки, що не всюди на сьвітї треба вмирати з голоду. І за тим стали помічати, що й на новім місци не зі всїм гаразд. Раз якось при якійсь оказії зійшли ся, стали балакати. А вже до балаканя, то се був єдиний народ. А кождий на випередки хитрійше від другого. Бувало нї один одного не вирозуміє. Так хитро напутано, що нїхто не розбере, а й сам бесїдник перед собою самим так хитрить, що і сам не знав би сказати, що, де, та куди. Така вже була у того „хитрого" народу поведїнка.

Не знаю, якою штукою та яким робом таки порозуміли ся на оттих сходинах, що — мовляв — не зле було би жити, коби спровадити зі старого краю акуратного свого дохтора. І рада в раду написали письмо, а небавком і лїкар приїхав. Гей, як зрадїли! Ого! кажуть, се наш, справедливий дохтор, усю школу має. Се не цирулик тутешний, що добре й зуба вирвати не вміє. А до того ще свій чоловік. На якийсь часок усьо ішло складно. Лїкар знав своє дїло і помагав у хвороті (недузї) як найлїпше.

Але по кількох місяцях ся одностайність остогидла краянам. Стали рівняти своє житє і дохтора. Один при зелїзї, другий при шуфли, третий у копальни, усї при тяжкій роботї, лише дохтор сам самісенький білоручка. Возьме торбинку, покукає, змірить пульс та термометром горячку, або ножиком протне сюди чи туди, тай вже по роботї. А гроший зббере де-де більше чим при тяжкій праци! Не зіпріє, все файно ходить, файно з'їсть і мешкає — оттой білоручка!

Стали „кікувати". Дочув ся цирулик, що щось варить ся між хитрими, метнув ся туди й сюди, мутити воду. Йому й не диво, бо дохтор йому бізнес підорвав. І знахорка, що знала замовляти та ворожити, після найстарших і найновійших способів — і та вступила отверто яко ворог лїкара.

А привід до отвертої борби вийшов ізза того. Захворіла дитина на дифтерію. Батько хотїв завізвати дохтора, так сусїди не дали. Порадили цирулика. А він по правдї тілько знав ся на медицинї, що слїпий на книжцї читати. Він мав цїлу фіру всяких патентових лїків, один пустїйший від другого і на вгад мішав з 2—3 фляшок на всякий случай. Він рахував на сильну природу „хитрих", котрі нераз мимо його лїків таки перемагали хоробу, а тодї він хвалив ся, що то через него хорий подужав. А коли вмер, то таки знав „хитрих" приповідку, котра навчала, що „оттак йому вже було на роду написано".

Звичайно патентові лїки дитинї не помогли, дифтерія почала дусити. Побігли за знахоркою. Не помогло нї замовлюванє нї скиданє угля. Аж як дитина конала, покликали дохтора. Той зараз сказав, що за пізно, але на всякий случай встрикнув антітоксину дитинї. — За пізно! Дитина вмерла.

Гей, як счинила ся буря! Цирулик всюди бігав та казав викликуючи проти родичів: „Добре їм так, відправили мене, а взяли різуна. Зарізав же їм різун дитину!"

А знахорка кого здибала, приставала тай солодко каже: „Та то, знаєте, чи Феськo чи Орино — як на котру випало — як я побачила, що той різун в живе тїло голку пхав, то волїв би був менї ножем в серце!"

А був між ними один, як звав ся, не знаю, що мав здоровий голос і через те чималу повагу між „хитрими". Бувало як зареве: „я є справедливий чоловік! мене слухайте!" — так перекричить цїле зборище.

І тепер, коли зібрали ся „хитрі" на похорон, чи там по похоронї на „комашню", серед гамору рознесли ся слова: „Я є справедливий чоловік, мене слухайте!" А що при здоровім голосї був у него і здоровий кулак, усї замовкли. І став він горлати на всї заставки: „Чи правда, що ми бідували?" — Усї зітхнули: правда! — „Чи правда, що ми працюємо тяжко від рана до ночи?" — Усї знов потакнули. — „Чи правда, що у нас руки чорні від роботи, а у того заволоки дохтора білі?" — Усї похитали головами. — „Чи правда, що той різун із нас жиє, нашою кервавицею ситий, обутий, запоміг ся?" — Знов збори закивали в єдно головами. — „Чи правда, що то всьо, що я доси говорив, то чиста, справедлива правда?" — І знов слухачі притакнули, хто голосно, хто кивненєм голови. — „А коли я усьо досї правду говорив, то і се буде правда, а то, що як самі видите, сей чоловік дитину утратив." — Тут родичі зза свіжого болю по утратї дитини занесли ся плачем. Мякші серцем, побачивши плачучих і собіж сплакнули. І сам бесїдник відвернув ся, ніби із великого співчутя та нїби рукавом отирав слезу, яка ані руш на очи не хотїла виступити. Колиж хвиля зворушеня минула, торочив горлач дальше: „Ну, а хтож її убив, того ангелика, ту дитинку, потїшеньку у батька, у матери. Хто осиротив нещасних родичів, хто позбув їх радости і піднори на старість?"

Тут вже настав такий плач тай рев, що не мож було довгий час успокоїтись громадї. Але всьо минає: і плач і радість мають свій конець. Колиж уже всї до схочу виплакались, знова почуло ся: „Я є справедливий чоловік — мене слухайте! Так отже всї видите ясно, як на долони, що тим розбійником, який збавив дитину, не є нїхто инший, а білоручка дохтор. Клятий дерун! А ми його, як доброго, запросили до себе. Кровопійця і різник! Гадаю, що за всїх мовлю: на гак з ним!"

Зі всїх сторін гучні брава та оклики: славно! По сїм бесїднику мов горох розсипує ся з дїравого решета, так посипали ся бесїди одна по другій.

Один оскаржував дохтора, що не хотїв йому пявок поставити; другий, що від давна мав звичай з весною собі кров пускати, казав, що дохтор не тільки не вчинив задосить його бажаню, але ще його висьміяв, кажучи, що се крайна глупота і самовбійство; третий скаржив ся, що дохтор вирвав йому ковбасу з рук, коли по тифі йому їсти захотїло ся — одним словом, не було скаргам кінця. Мами скаржили ся, що дїти поцїпив, а то преціньвольний край тут не „мус" дїтий калїчити. Другого на падачку не вилїчив, лисому волосе не відросло, один вишалив око, а дохтор не зробив, щоби провидів — з усїх сторін скарги тай скарги.

А скінчило ся на тім, що розбурений народ, по горячій нарадї і по кількох чарках на відвагу, юрбою пішов до помешканя лїкаря, поруйнував усю обстанову, понищив усї „струмента" та лїки, а самого потурбував чимало і прогнав від себе.

Остали по нинїшний день „хитрі" із цирульником та знахоркою. Богато стає калїками, богато вмирає задля браку правдивого дохтора, але „хитрі" кажуть: „що робити, видно так було на роду написано".

Н. Струтинський.

КАЛЕНДАР.

СІЧЕНЬ.

н.ст.	Дні	РУСЬКІ СЬВЯТА	с.ст.
15	Ч	Сильвестра папи рим.	2
16	П	Малахії пророка	3
17	С	Собор 70 Апостолів	4
18	Н	Перед Просьвіщ. Навечер. Бог	5
19	П	Богоявленіє Господ. (Йордан)	6
20	В	† Собор сьв. Івана Хрестителя	7
21	С	Георгія, Еміл. і Домни	8

НОВИНКИ.

З Америки.

— **Нещасливий рік 1913 в Ню Йорку.** Статистика міста Ню Йорк виказує, що в р. 1913 згинуло 302 людий під колесами автомобілїв, а 108 під колесами трамваїв. Число жертв з причини автомобілїв зросло в порівнаню з р. 1912 о 81 випадків. Переведені слїдства виказують, що причиною так великого числа випадків була неосторожна і скора їзда шоферів. В значній мірі завинили тут і поліцийні органи, які надто лагідно карали провини шоферів.

— **Почтова реформа щодо пересилок пакунків.** Від 1 січня с. р. війшло в житє нове розпоряджене в справі пересилки пакунків через почту. В перших двох полосах (зонах) піднесено вагу почтових пакунків з 20 фунтів на 50, а в дальших полосах з 11 фунтів на 20.

— **Десять міліонів долярів для робітників.** Товариство виробу автомобілїв „Форд Мотор Ко" в Дітройт, Міч., оголосило недавно тому заяву, в якій признає своїм робітникам співучасть в зисках сего підприємства. Підвисшене платнї робітників винесе річно около 10 міліонів долярів. Після сеї нової системи буде виносити найнизша денна платня пересїчного робітника $5.00 за 8 годин працї, коли до тепер плачено всего $2.25.

— **Оригінальний заклад.** Минулого тижня мали джерзисітські громадяни неабияке видовище... На одній з головних улиць, що веде з Ню Йорку через Джерзи Сіти до Нюарку, явило ся двох сильно зарослих мужчин, які котили поперед себе величезну бочку. Бочка мала сильні клепки, сковані кількома грубими зелїзними обручами і два движимі дна (затвори). В середині сеї бочки була постіль для двох людий і двох собак. Коли згадані два мужчини явили ся з сею своєю оригінальною домівкою (себто з бочкою) на улиці, повстало зараз коло них величезне збіговище. А що бочка своєю довжиною сягала від хідника аж на середину улиці, то вона стала перепоною в комунікації і через те полісмен арештував обох властителїв бочки і відвів їх на поліцію. На всї запити поліцийного урядника подорожні не вміли дати нїякої відповіди і аж при помочи товмача можна було прийти з ними до порозуміня. Виявило ся іменно, що оба мешканці бочки є Італїйцями, які заложили ся з одним віденським товариством, що перейдуть довкола земську кулю, котячи поперед себе бочку, яка має їм служити за мешкане. Цїлий земський ґльоб мають обійти в протягу 12 лїт, а коли сего в означенім часї доконають, дістануть нагороду в сумі 10 тисяч долярів. Через цїлий час подорожи їм не вільно стричи волосє анї на голові анї на бороді і не вільно жебрати. За те вільно їм приняти від когонебудь добровільний даток за ті штучки, які їх дві малі собачки показують. Оба Італїйці мають лише по двайцять кілька лїт, а помимо того їх бороди сягають їм до пояса. Свою подорож довкола сьвіта розпочали таки з Віднa на захід, переїхали Атлянтик і тепер покотили свою бочку аж до Сан Франціско. Там сядуть на корабель, переїдуть океан Спокійний і підуть через Сибір аж на місце свого оригінального закладу — до Віднa.

— **Нове средство против морської хороби.** Одною з найбільших неприємностий підчас їзди кораблем є так звана морська хороба, яка викликує віддаванє і загальне ослабленє орґанїзму. Сю хоробу спричинює безперервне колибанє корабля, і майже кождий подорожний мусить її перейти. До тепер лїкарська штука була безсильна, щоби запобічи тій хоробі; всякі ліки показали ся безуспішними.

В послїдних часах оголосив лїкар др. Марот результати своїх дослїдів над сею хоробою і подає средство, яким дасть ся усунути її причину. Лїком против сеї хороби є спосіб чисто технїчно-медичної натури. Причиною морської хороби є безнастанне дразненє узла черевних нервів і самої очеревної, викликане колибанєм корабля. Хотячи уникнути хороби, належить сильно обандажувати живіт, щоби запобічи пересуваню кишок з місця на місце, а тим самим і дразненю узла черевних нервів і очеревної. Средство се нічого не коштує, тож не зашкодить його спробувати.

Зі старого краю.

— **На ювилейний дар Іванови Франкови** зложено з днем 27. грудня 1913 на вкладкову книжочку „Днїстра" ч. 8000 — К. 18.025.20.

— **Першу нагороду**, велику золоту медаль признали судиї київської виставви нашому Союзови ревізійному, під якого патронатом обіслали наші кооперативні товариства київську виставу.

— **Нові нафтові жерела.** В Перегинську, долинського повіта, показала ся в двох закопах кипячка в скількости 2—3 ваґонів денної продукції в глубині 225 метрів. Кипячка в своїм складі має богато бензини, есть отже дорожша як в Бориславі. Коли взяти під увагу обставину, що кошти добуваня невеликі і що серединою терепів переходить зелїзниця, то можна сподївати ся, що рух нафтовий зверне ся до Перегинська. До тепер в Перегинську є 11 закопів, з тих 4 закопи продукують кипячку, а з инших сподїють ся властителї продукції вже за місяць.

— **З побуту галицьких „Росіян" в Петербурзі.** Один з галицьких кацапів пішов недавно до редактора консервативного „Гражданина" кн. Мещерського і наплївши йому копу нїсенїтниць, просив о пособія для голодних на рублї кацапів. Кн. Мещерський, вислухавши попропнайка, відповів йому, що коли в Австрії є пять міліонів Москалїв, то вони вже самі потрафлять ся якось уладити без помочи російських редакторів, генералів і „Гражданина". Почувши таку відповідь, галицький кацап спустив ніс в долину і вийіс ся.

— **Учительський семинар в Мукачеві.** В біжучім роцї буде в Мукачеві отворений державний учительський семинар з інтернатом. Громада Мукачева призначила на нього 150,000 К; таку саму суму дав на ту школу мукачівський адвокат Іван Недецький.

— **Нові крилошани мукачівської епархії.** В мукачівській епархії були іменовані три нові крилошани, а саме о. др. Василь Гаджеґа, парох унґварської церкви, другий о. др. Селен Сабов, професор теольоґічної школи, а третий о. др. Юрій Шуба, також професор теольоґічної школи. „Недїля", видавана на Угорщині, запевняє, що кандидати є горячими покровителями та приятелями нашого народа.

— **Обманьства при бранці.** В Будапешті арештовано лїкаря Тіна, котрий за гроші яко окружний лїкар увільнював пописових від військової служби, оголошуючи їх нездібними. Так увільнив 17.000 попписових. Заробив на сім 700.-000 К.

— **Утеча польського адвоката.** Останними днями утїк зі Львова молодий польський адвокат, др. Владислав Грабович, що мав канцелярію при ул. Костюшка 4. Допустив ся він цїлого ряду обманьств та спроневірень. Др. Грабович в стараних о мамону фальшував також підписи на векслях. Сума, на яку є пошкодовані ріжні особи, перевисшає 69.000 К. Перед самим „від'їздом" зі Львова натягнув молодий адвокат в дуже спритний спосіб одного з найбільших лихварів у Львові Филипа С. і за його гроші утїк зі Львова. А саме візвав др. Г. сього ескоптера до своєї канцелярії та предложив йому „інтерес" з одним богатим властителем земельних дібр, який потребує сейчас позички 24.-000К. Др. Г. уладив ся в той спосіб, що як раз в хвилї, коли обговорював з ескоптером сей інтерес, приніс листоноє поручаючий лист з векслями богатого клїєнта. Лихваря пересьвідчило се про чистість інтересу і він ласий на великий зиск, щминяв векслї на суму 24.000 К за квоту 17.000 К, які слїдуючого дня заплатив д-рови Г. Доперва, коли розійшла ся вістка про утечу адвоката, переконав ся лихвар, що упав жертвою спритного обманьства адвоката-гуляки, бо підписи на векслях були пофальшовані. Д-ра Грабовича довело до нещастя гулящє житє. Він мав дорогі і численні знакомства серед жіноцтва та був постійним гостем у львівських льокалях легкої забави. В останних часах лучило його знакомство з сепарованою жінкою урядника Л., котра була вже раз героїнею одної романтичної історії та мало не покінчила самоубійством в приступі гістерії. Куди втїк др. Грабович, не відомо. Є чутка, що пробуває в одній з принадних заграничних місцевостий, де хоче відбити ся грою в рулєту. На львівськім терені зустрінула його вже по утечі ще одна честь. А саме покликано його на присяглого судію в найблизшій каденції. Очевидно, що др. Г. З тої чести „зрезиґнував".

З широкого сьвіта.

— **Чума в Росії.** В часї від 6—8 м. м. занедужало в Уральську на чуму нових 7 осіб, а померло 11 осіб. Від початку вибуху сеї пошести занедужало 398, а померло 393 осіб.

— **Міліонове завіщанє на шпиталї.** Недавно помер африканський міліонер Юлий Вергер. Перед смертию записав він льондонським шпиталям 2 міл. дол.

— **Аеропляном на весілє.** Недавно відбуло ся в Берлїнї весілє доньки звісного „короля вугля", міліонера Фрідлєндера-Фулда, з сином анґлїйського льорда Редесдейл. На весілю, яке коштувало сотки тисячів марок, явили ся представники цїлого фінансового сьвіта. Молода дістала в посагу масток вартости поверх 100 міл. марок.

Брат молодого, який перебуває на острові Мальта, спізнив корабель і відбув подорож аеропляном з Мальти до Франції, щоби приїхати на час на слюб свого брата.

— **За 3 копійки.** Якийсь З. Рабинович з Кишинева заплатив в 1911 р. податок о 3 копійки менше, як належало ся. Херсонська податкова палата зажадала доплати, але її письмо мандрувало два лїта по ріжних урядах, бо Рабиновича нїяк не можна було знайти. За той час акти о 3 копійки податку виросли до 1 кільоґрама ваги. Вкінци податковий надзиратель заплатив свої 3 копійки і відослав акти до херсонської податкової палати. Однак звідтам зажадали ще 2 коп. кари, отже надзиратель буде приневолений і сю кару заплатити, як схоче збути ся клопоту.

— **Покусані скаженим товаришем.** З Вильна телеґрафують: До тутешного пастерівського інститута зголосило ся 24 учеників реальної школи в Пиняку, покусаних своїм товаришом, якого вкусив скажений пес.

— **Ненадійно відзискав зір.** В селї Злата Корона в Чехії проживає 55-лїтний чоловік Янда, який 8 лїт тому назад зовсїм ослїп. Сими днями стрінув його сусїд, який ізза якоїсь там суперечки дуже ненавидїв Янду і ударив слїпого з такою силою, що той упав без чувстя, зранений сильно в голову. Прийшовши до опамятаня, Янда на велику радість прозрів. Очевидно удар в голову так подїлав на відповідні нерви, що нещасливець відзискав зір. Лїкарі заінтересували ся дуже сим рідким случаєм.

— **Наслїдки згуби льоса.** Урядник експедиційного бюра в Тересті, Франц Кульганек, купив недавно льос італїйської льотерії добродійности, який виграв оноді 200.000 лїрів. Коли Кульганек зголосив ся по виграну, пересьвідчив ся, що згубив льос. В нотатцї мав записане лише число сего льоса. Тому, що не міг виказати ся льосом, виграної йому не виплачено. Кульганек тим так перенняв ся, що відобрав собі житє. Мав 43 роки і походив з Віднa.

— **Стипендії для подорожуючих довкола сьвіта.** До розпорядимости російського міністра просьвіти зложив жертводавець, який бажає остати незвісним, 12.000 рублїв на дві стипендії для подорожуючих довкола сьвіта. Степендії призначено ученикам або учителям, російським підданим, на подорож з речинцем 15 місяців для обзнакомленя з услівями соціяльного і культурного житя з відвідуваних країв, а з окрема для обзнакомленя з народним вихованєм і образованєм.

— **Страшні наслїдки балканської війни.** Як великі жертви людського житя коштувала балканська війна, вказує на се статистика населеня поодиноких здобутих країв. Мужеське населенє сеї части Македонії, що припала Болгарії, числило перед війною 175.000, по війнї виносить всего 42.500. В болгарській Тракії позістало з 194.000 мужеського населеня лише 225.000. В окрузї Мустафа Паша, де борба тревала довгі часи, лишило ся всего 4.090 мужчин, хоч їх число перед війною виносило поверх 33.000.

В деяких инших здобутих провінціях число жертв є еще більше. Щоби сї краї повернули до давної людности і добробиту, треба ждати цілі десятки лїт. Належить тут згадати, що богато турецьких родин переселило ся підчас війни до Малої Азії.

СТРАШНА КАТАСТРОФА В ТУНЕЛЮ.

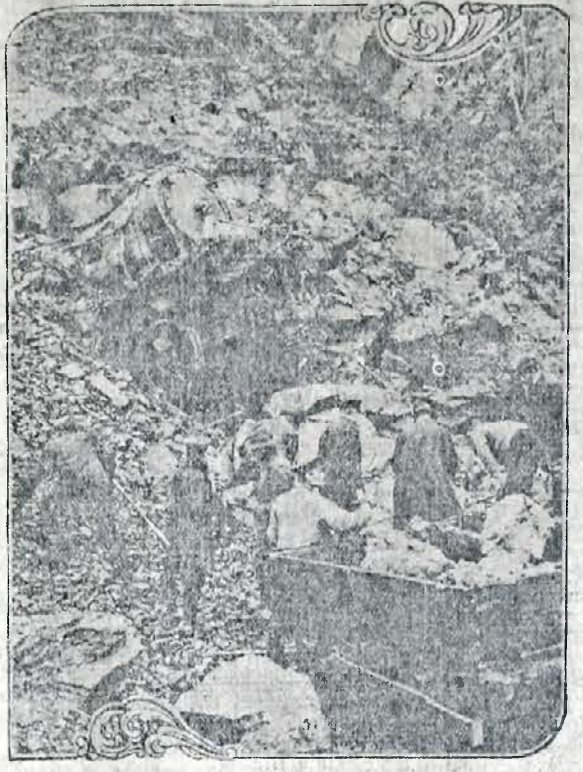

Photo by American Press Association.

Понід гору Гаррасфельзен в Саксонії (Німеччина) веде доволї довгий зелїзничий тунель. Оноді переїзджав сим тунельом пасажирський поїзд, тягнений двома машинами. Нараз обірвала ся скала і засипала обі льокомотиви, а з ними кілька зелїзничих возів. Поверх сто осіб зістали убиті або поранені. На нашім образку видно одну машину вистаючу з під грузів заваленого тунелю. Побіч бачимо кількох людий, що порають ся коло розбитого поїзду, витягаючи з під скальних звалищ нещасливих подорожних.

Революція в Мексику.

По борбі під Охінаґою.

Охінаґа, 5 січня. Ґенерали армії Гуерти, Кастро і Салязар, заявляють, що їх 4.000 армія заняла дуже добре становище і може сьміло ставити чоло хочби 10.000 війську ребелянтів.

Ген. Вілля відїздить на поле борби.

Хуарез, 6 січня. Ґенерал військ конституціоналїстів Фр. Вілля виїхав з Хуарез до Охінаґи, де особисто обійме команду над військами ребелянтів, щоби довести до успішного кінця борбу з федералїстами.

Гуерта стає на чолї армії.

Вашінґтон, 6 січня. Доносять, що Гуерта намірює утворити з недобитків своїх військ 30.000 армію і обняти над нею провід. Щоби однак відповісти вимогам закону, зложить йому повірену диктатуру в користь теперішного міністра судівництва.

100 Американців впало жертвою революції.

Вашінґтон, 7 січня. З достовірних жерел доносять, що в часї трилїтної револючії в Мексику згинуло поверх 100 американських підданих. В послїдних двох лїтах виплатили Злучені Держави 300.000 дол., щоби допомочи своїм убогим підданим переселити ся з Мексика до Злучених Держав. Від початку револючії виїхало з Мексика 70.000 Американців, остало не більше як 5.000. Американські капітали, вложені в ріжних підприємствах в Мексико, виносять 900 міл. долярів.

Нарада американських відпоручників.

Вера Круз, 8 січня. Прибув тут з міста Мексика відпоручник Злучених Держав, О'Шофнессі, щоби відбути спільну конференцію з Джаном Лїндом, приватним відпоручником през. Вілсона. Надіють ся, що Злучені Держави піднімуть якийсь рішаючий крок в мексиканській справі.

Ґен. Вілля перед рішаючою борбою.

Пресідо, Текс., 9 січня. Ґенерал Вілля збирає і концентрує війська ребелянтів в одну сильну армію, щоби з цїлою силою вдарити на Охінаґу. В кількох днях сподїють ся рішаючої борби під Охінаґою.

Злучені Держави скріпляють сили против Мексика.

Вашінґтон, 10 січня. На мексиканські води відплинуло знова 4 воєнні кораблї з залогою і великими запасами живности й муніції. Міністер маринарки Данієль мав заявити, що вкоротці відплине туди цїла перша ескадра, а в нїй і два дредноти. Також і на границю вислано знова значні віддїли війська для скріпленя пограничної сторожи і ґарнізонів.

Побіда ґен. Віллї під Охінаґою.

Пресідіо, Текс., 11 січня. Ґен. Вілля ударив з цїлою силою на становища федералїстів і прогнав їх за границю Злучених Держав. Місто Охінаґа піддало ся ґен. Віллї без опору. Богато муніції і запасу живности полишили федералїсти, ратуючи житє в утечі до Злучених Держав.

4.300 федералїстів втїкло за границю.

Пресідіо, Текс., 12 січня. 2.800 жовнірів з армії Гуерти, між тим 6 ґенералів, переступило границю, утїкаючи перед ребелянтами. Погранична сторожа американська розброїла дезертирів. Крім сего прибуло поверх 1.500 цивільних людий, переважно мешканців міста Охінаґа. Нужда між ними страшна. В голодї й холодї мусять ночувати під голим небом. Командант американської сторожи відїде ся до Вашінґтону з просьбою о поміч для нещасливих Мексиканців.

НА ФОНД „РІДНОЇ ШКОЛИ" В ГАЛИЧИНІ зложили Різдвяну жертву, желаючи при сій нагоді своїм приятелям і знакомим Щасливого Нового Року:

Михайло Угорчак $1.00
Семен Ядловський $1.00

Кромі сего зложив п. Михайло Угорчак з тої самої нагоди на Фонд Просьвітний в Америці $1.00.

"SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.
Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3 1879.

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджистрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або агента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було заначено, що жадає ся їх зворотy і не було залучено марок на зворот.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

Хто викликує борбу?

VII.

В ч. 34 „Свободи" (з 20. серпня 1908) находить ся на 1-шій стороні звіт вибраної на конвенції Р. Н. Союза депутації, що їздила на авдієнцію до Апостольського Делегата у Вашінґтоні. Сей звіт має титул: „Депутація Р. Н. С. на послуханю у Апостольського Делегата в Вашінґтоні". Се послухане відбуло ся на дни 16. липня 1908 р. Депутація вручила Апостольському Делегатови (Фалькоьному) письмо від Р. Н. Союза, з відповідними резолюціями. Між иншим сказано було в тім письмі, що Руський Народний Союз, приймивши засадничо характер гр.-католицький, стоїть-ме тим самим непохитно при своїм греко-кат. епископі; висловлений був в нім осуд хорної діяльности наших малькотентів, які, виступаючи крайно ворожо проти єпископа поставленого найвисшим Архієреєм вселенської церкви, наносять неласку і ганьбу не лише церкви нашій, але загалом цілій церкви вселенській; містилась в тім письмі просьба, щоб Апостольський Делегат допоміг із своєї сторони нашому епископови усунути всі ті колоди, які стоять в дорозі до організації нашої церкви.

„Діле наше послухане — читаємо при кінці згаданого звіту — тревало більше чим годину. Ми зауважали, що Ап. Делегат відносить ся з як найбільшою прихильностию до нашої церкви і нашого епископа і рад би бачити, щоб наші церковні діла увійшли як найскорше на властиву собі дорогу і як слід упорядкувались, а говорив з нами так сердечно, щиро і отверто, як ми сего ніколи й не сподівались".

Вибраний на X. гол. конвенції гол. предсідатель Р. Н. С., Д. Капітула поміщує в 35 ч. „Свободи" (з 27 серпня 1908) „Слово до всіх членів Р. Н. Союза", яке кінчить ся отсими словами: „Нехай живе Р. Н. Союз! Нехай живе гр кат. обряд! Честь Високопреосьвященному першому почетному членови і покровителеви Р. Н. Союза! Нехай живе робучий руський народ в Америці!"

Почавши від 29 ч. „Свободи" (з 16 липня 1908), в офіціальній рубриці Р. Н. Союза п. н. „Справи Союза" поміщуване стало на першім місци отсе слова: „Покровитель і почетний член Р. Н. Союза: Їх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці".

В 35 ч. „Свободи" (з 27 серпня 1908) находимо статю „Сусіда" п. н. „Честь кому честь!" У тій статї говорить ся наперед про деякі надуживаня головних урядників „Соєдинения", а відтак про заложене братства Р. Н. Союза в Вайтінг, Інд., до якого приступило на початку 24 угорських Русинів, котрим обридла робота уряду „Соєдинения" і „Ам. Р. Вѣстника". Ся стаття кінчить ся ось таким покликом: „Горніть ся, браття із Угорщини, до Руського Народного Союза. Нашим покровителем руський, гр.-кат. єпископ, наша кість і кров! Він не з панами, він знає, що то біда і тому за бідним народом стоїть. Він ніколи не хотів тримати з панами і за то не люблять єго ті, що хотіли бы над народом панувати. Він хоче порядку, заказати здирство і кривду, він хоче нам усім добра. Горніть ся протоє до Р. Н. Союза, бо з нами Бог, Божа сила і істина Єго сьвята".

В ч. 30 „Свободи" (з 5 серпня 1909) находить ся горячий поклик на шкільно-просьвітне віче, скликане осібним комітетом (Дм. Андрейко, Осип Стеткевич, Іван Париляк і Андрей Ґела) „в порозуміню, з волею і за припорученєм нашого Владики" до Філядельфії на день 15. вересня 1909 р. Під сим покликом читаємо ось такі слова еп. Ортинського:

„Читаючи висше наведену відозву, яка виринула з поміж самого народа, а яку предложено нам до осуду — годі не зрадувати ся нею. Відозва ся доторкає пекучої справи, іменно нашого шкільництва. Ми не маємо шкіл, бо нема відповідних на Америку сил учительських. Старокраєві сили не надають ся нам по тій причині, що не знають анґлійського язика, а годі отворити школу без учителя сего язика. Русинів, які би могли учити по анґлійськи і по руськи, ми рівнож не маємо, а принайменше нема учителів кваліфікованих. Так отже порядочна школа у нас майже неможлива. — Щож робити? Кілько то наших діточок ходить до ріжних шкіл, а однак з тих шкіл нема і не буде пожитку ані церкві, ані руському народови, ані самим дітям. Научать ся читати і писати по анґлійськи (руського зовсім не будуть знати) і з тим підуть до фабрик або до майнів. Добре і се діло, що бодай знають читати і писати по анґлійськи, а однак чому ті діти не могли би стати учителями або учительками по наших школах? — Коли-б ті діти відповідно підготовлено, они могли би заняти становиско учителів і учительок скрізь по цілій Америці між руським народом. — Як, де, та кого приготовляти на се взнесле діло, се якраз питане, котре мусить бути точно обговорене на спільній нараді американських Русинів. — До сеї спільної наради кличе нас весь руський народ, кличуть нас доростаючі діти, кличе нас наша совість і сумна будучність нашої церкви та народа в Америці. — Ми сваримо ся безпотрібно, а в тих сварах і гнівах і не видимо, як внедовзі станемо зовсім обдертими жебраками. Хто не має своїх шкіл і здорової власної просьвіти, той вічний жебрак, до того ще і сліпий. — Тож весь народ, всі наші братства, всі орґанізації винні взяти живу участь в тій нараді і покінчити успішно се найважнійше діло. — З нашої сторони доложить ся всіх сил, щоби допомочи руському народови в Америці сотворити питоме огнище правдивої, здорової і хосенної просьвіти. — Філядельфія, Па., † Сотер, Еп.".

Заповіджене віче відбуло ся в означенім часї і випало доволї імпозантно. Президував сам епископ і він вийшов також одноголосно головою новооснованого товариства „Просьвіта". В повічевій статі п. н. „В гору знамя!" (гл. 37 число „Свободи" з 23 вересня 1909) читаємо між иншим ось такі слова: „По виборі виділу і урядників Їх Преосьвященьство, Еп. С. С. Ортинський заявив, що як першу підмогу і жертву на цїли товариства „Просьвіта" жертвує свою камяницю положену на Франклїн Стр. в Філядельфії, вартости 6000 дол. Неумовкаючі оплески і оклики „Слава!" були нагородою сеї княжої жертви даної безкористовно для добра нашого люду в Америцї". Жертвований еписк. дім призначено відтак на продаж за помочию тікетів по одному долярови. На річ фонду „Просьвіти" зібрано на вічу $119.00, по вічу надіслано ще $54.00 (о. Вас. Гривнак 50 дол. і Семен Козак 4 дол.) — разом $173.00 (гл. ч. 50 „Свободи" з 23 грудня 1909).

В 1-ім (різдвянім) числї „Свободи" (з 6 січня 1910) находить ся фотоґрафія Їх Преосьвященьства Стефана Сотера Ортинського (в церковних ризах), а під сею фотоґрафією ось такий привіт:

Архипастире й наш Владико!

> І вони Його вбили... Первомученика ..
> Вбили градом каміня і зломами скель.
> Бо він ніс ясний луч відвічної Правди у душі повні гнилї, голосив кротость і божеську любов серцям твердшим каміня.
> І кров Його сьвята тому рубінами обагрила землицю...

Владико — наш Батьку!

Ви йдете у люд наш несучи йому в дарі як хрусталь чисте своє серце.

А з нього пливуть слова кротости, бо душа Ваша у щерть налита безконечною любовю до люду.

Сі-ж, що їх серця з каміня а душа повна гнилї, голосять голосом великим: „[illegible] його!"

Але ми, для яких Ваша душа повна болю а серце кріваве — ми наче сї діти до своеї неньки, простягаємо ід Вам в любови благальні долонї. А наші серця клонять ся до стін Ваших —

в сей день великого Вашого Сьвята, — що є і нашим найбільшим сьвятом.

А душі наші шлють чисту молитву перед престол Небесного Отця:

хай Господь подає Вам довгі — довгі літа проміння своєї ласки — кріпке здоровлє, золоте щастє,

хай усе терне на Вашій дорозї віднесь розцвите ся крісłатим барвінком.

а любов Ваша й терпіня хай зродять ясний сьвіт долї для Вашого нещасного люду.

В 2 ч. „Свободи" (з 13 січня 1910) читаємо на першім місци заголовної сторони ось таке урядове повідомлене: „Членам Р. Н. Союза і Його Гол. Урядникам. При нагоді сьвят Рождества Христового і Нового Року наспіли на мої руки від Їх Преосьвященьства, нашого Владики С. С. Ортинського слїдуючі стрічки: „Високопов-ний Пане! Отсим складаю на Ваші Руки щирі желаня Веселих і щасливих сьвят, та сьвітлого, успішного і богатого в плоди душевні і дочасні Нового Року. Сї желаня передаю через Вас всїм труженникам на ниві народній, т. є. Урядови Руського Народного Союза і єго достойним Членам. Нехай Христос благословить посів на руській землици, а Єго сьвята Ласка нехай підпомагає зріст засїяного зерна любови і єдности братньої. — Сьвята злука в благословеннім добрі дочаснім дає спромогу лекшого осягненя добра вічного. — Дай Боже, піддержуючи перше, дійти до другого! — Христос раждає ся! — Слуга во Христі — † Сотер, Еп". — Ділю ся з нашим загалом сими дорогими серцю кождого щирого Русина і вірного сина своеї сьвятої церкви бажанями, і рівночасно складаю в імени усіх членів Р. Н. Союза нашому Архипастиреви і Князеви як найщирійшу подяку за всю Їх доброту і так дорогу нашим серцям память. — Дмитро Капітула. Головний Предс. Р. Н. Союза".

На днях 20—23 вересня 1910 р. відбула ся XI. гол. конвенція Р. Н. Союза в Клівленд, О. На сїй конвенції брав участь через усі чотири дни покровитель і почетний член Р. Н. Союза: Їх Преосьвященьство Стефан Сотер Ортинський, що був рівночасно і звичайним делеґатом (з одним голосом) 239 відділу Р. Н. Союза (Бр. сьв. Георгія в Філядельфії). Його вибрала була конвенція до статутової комісії, що мала переглянути статут Р. Н. Союза і поробити в нїм відповідні поправки та зміни.

Із справоздання духовного отця Р. Н. Союза, Веч. о. Михайла Балога, потуємо тут за конвенційним протоколом отсї стрічки: „Потверджень сповіди не вимагав від членів Р. Н. Союза тому, бо єсть сьвято переконаний, що члени „Союза" суть людьми чесними та такими, що від них не потреба жадати примусової сповіди, коли вони самі той обовязок сповняють зі зглядів христіянських. До „Свободи" не дописував, позаяк уважав „Свободу" за часопись, котра має займатись справами народними, політичними а не церковними. Для справ церковних є „Душпастир". Уважає за нетактовне поступоване о. директора в справі непоміщеня дописий д. Ардана, позаяк сї дописи не містили нїщо противного гр.-кат. вірі — а вдруге тому, що коли мож було містити в „Свободї" про „Конець сьвіта" — то чомуж дописий д. Ардана не мож було помістити?*) Дальше уважає за непотрібний і цїлковито зайвий уряд отця духовного, бо і так Преосьв. Владика є його покровителем".

На иншім місци сего протоколу читаємо таке:

„Третий день засїдань, 22. вересня. По отвореню засїданя і прочитаню протоколу з попередного дня Преосьвященний Владика Кир Сотер Ортинський яко предсїдатель статутової комісії предкладає слїдуючі параґрафи до зміни: § 1. Артикул I. має звучати так: „Назва сеї орґанїзації є: „Греко-католицький Руський Союз в Америцї" — в скороченю „Г. К. Р. С." По анґлійськи: „The Greek Catholic Ruthenian Union of America" в скороченю „G. C. R. U." — Над сим внесенєм вивязалась оживлена дискусія, а наконець зарядженo поіменне голосоване. Внесенє се перейшло 218 голосами проти 69".

В слїд за зміною сего найважнійшого параґрафу мусїли консеквентно підлягти зміні й инші відповідні параграфи, а оконечний вислїд усїх тих змін був той, що наша народна орґанїзація переміинила ся на орґанїзацію конфесійну.

Мимоходом згадаємо, що на сїй конвенції було двох неправних делеґатів, а се о. Вациннии і о. В. Балог.

*) До речі згадаємо, що поступоване директора друкарнї, о. Понятишина, супроти Арданових дописий і циркулярів одобрив вповні гол. уряд Р. Н. Союза осібною заявою до Хвальних Братств і Членів Р. Н. С., поміщеною в 21 ч. „Свободи" (з 26 мая 1910).

ЕКОНОМІЧНЕ ВІДРОДЖЕНЄ НАШОГО НАРОДА І ЙОГО ЗНАЧІНЄ ТА ВПЛИВ НА ПІДНЕСЕНЄ НАРОДНОГО ЖИТЯ.

По довгих лїтах ярма й неволї пробудив ся наш нарід, коли в р. 1848 цїсарський патент оголосив знесене панщини. Здавалось, що нарід, пробудившись з довгого сну, скористає зі свободи і піде скорим кроком до розвою, щоби не остати позаду инших народів і надробити все те, що доси занедбав.

Так щож?! Свобода заскочила наш нарід зовсїм несподївано. Нарід не був на се відповідно приготований. Довгі лїта панщини зробили своє, вони витиснули глубоке пятно недолї. Нарід темний, без просьвіти, позбавлений всякої висшої народної ідеї. Не було сьвідомих проводирів, а ті, що брали ся проводити народом, самі не мали ясно виробленої гадки, якою дорогою повести нарід до красшої будучности. Деякі інтелїґентні чинники нашого народа зовсїм стратили надію в можливість народного відродженя і шукали спасеня для него в злуцї з Москалями або Поляками.

Лишив ся нарід без опіки і проводу, зданий на ласку й неласку ворогів.

Користаючи з невідрадного положеня нашого народа, вороги стали кувати нові кайдани, щоби його скувати єще сильнїйше чим кайданами панщини. Вороги добре знали, що прийде час, коли нарід упімне ся о свої права і стане до борби. Тому треба було користати з хвилї, як довго нарід є темний і незорґанїзований.

Маючи в своїх руках і власть і впливи, Поляки старали ся убити всякі просьвітні і політичні прояви житя в нашім народї. При тім пізнали вони, що свою цїль тодї найскорше осягнуть, коли підкопають економічну підставу нашого народа.

На руку Полякам пішли й Жиди. Всї каси, вся торговля і промисл опинили ся в руках ворогів. І настали тяжкі часи: царство лихви, обману і визиску. Крайно здеморалїзований нарід попадає в розпуку і в піяньстві шукає розради. Легкодушно обдовжує своє майно, яке опісля на лїцитацїї за півдармо набувають вороги. І часто лучалось таке, що колишний господар ставав жидівським наймитом на своїй власній батьківщинї.

І в тих часах загальної зневіри і розпуки продирають ся крізь хмари лучі красшої будучности: просьвіта і полїтична сьвідомість нашого народа. Нарід виховує з поміж себе провідників. Провідники, які вийшли з народа, які разом з ним терпіли, зрозуміли, що ніяк нам надїяти ся на поміч других, але треба оперти ся на власних силах народа.

В р. 1868 повстає у Львові перша українська орґанїзація, матір українських культурних і економічних орґанїзацій, товариство „Просьвіта". Головна задача сего товариства — се національна самостійність нашого народа і піднесенє культурного та економічного житя широких мас народних. Від основаня „Просьвіти" пішло відродженє галицьких Українців, як масовий національний рух.

В самих початках ставила „Просьвіта" за свою цїль ширенє національної сьвідомости через наук.-просьвітне пізнаванє народа і через видаванє відповідних популярних книжок для народа. Однак скоро зрозуміли провідники нашого народа, що лише нарід економічно сильний може устояти ся перед силою ворогів. І в 1891 р. тов. „Просьвіта" розширює свою дїяльність на економічну область, через закладанє по селах позичкових кас, крамниць, шпіхлїрів і пр. Отсе були перші кроки до нашого економічного відродженя.

В яку сторону треба було справити нашу економічну дїяльність, на се вказали найбільше пекучі потреби народа: оборона перед лихвою, оборона перед визиском в торговлї і промислї. Відповідно до сего поступала і розвивалась наша економічна орґанїзація.

З огляду на се, що до кождої економічної орґанїзації треба відповідних капіталів, а в нашім народї не було так богатих одиниць, котрі могли би розпочати дїло на власну руку, — зайшла конечна потреба збирати дрібні капітали, лучити їх в більші, щоби перевести успішно якусь економічну орґанїзацію. І якраз се було причиною, що цїла наша економічна орґанїзація є оперта на підставах спільництва, кооперативи. В слїд за тим наші економічні орґанїзації не є орґанїзаціями, інтересами поодиноких людий, але власностию цїлої суспільности, цїлого народа.

Щоби познакомити тутешну нашу суспільність з економічною орґанїзацією, подаємо короткий огляд наших дотеперішних здобутків на економічнім поли.

КРАЄВИЙ СОЮЗ РЕВІЗІЙНИЙ.

Головним осередком самостійного українського спільництва в Галичинї є товариство Краєвий Союз Ревізійний (основ. в 1903 р.).

Задачею сего Союза є: переводити ревізії в союзних спілках і союзах; заступати інтереси спілок перед властями; основувати нові спілки і союзи; управильнене дїло- і книговодства; виєднуванє кредиту для спілок; уряджуванє курсів для виобразованя урядників, скликуваня зборів і з'їздів в справі спільництва: видаванє статистики з розвою спілок; видаванє економічної часописи і книжок і пр.

В склад управи Кр. Союза Ревізійного входять представителї наших економічних орґанїзацій. Від початку його основаня до тепер є головою сего товариства д-р Кость Левицький.

З кінцем 1911 р. належало до Союза Ревізійного 5 фахових Союзів з 506 спілками з 165.293 членами. Власний маєток (резервові фонди і удїли) виносив понад 7 міліонів корон, вкладки ощадности — 26 міліонів корон, удїлені позички — 35 міліонів корон, касовий оборот — 283 міл. корон, товаровий оборот — 24 міл. — На добродійні цїли виплатили вони в р. 1911 — 58.486 корон.

Краєвий Союз Ревізійний видає дві економічні фахові часописи „Економіст" і „Самопоміч" під редакцією Андрія Жука.

ФАХОВІ (СПЕЦІЯЛЬНІ) СОЮЗИ СПІЛОК.

Кожда спілка відповідно до її обсягу дїланя мусить належати до дотичного фахового союза і Кр. Союза Ревізійного; лише спілки, котрі покищо не мають спеціяльного союза (пр. дахівкарські, млинарські і т. д.) можуть належати впрост до Кр. Союза Ревізійного.

До тепер числимо 5 фахових союзів: Кр. Союз Кредитовий, Кр. Союз споживних спілок „Народна Торговля", Кр. Союз госп.-молочарський, К. Союз для збуту худоби і Кр. Союз госп.-торг. спілок.

Краєвий Союз Кредитовий (основ. в р. 1895). Є він центральною касою і фаховим осередком для кредитових спілок. Задачею Союза є займатись і вести орґанїзацію кредитових спілок, удїлювати їм кредиту і посередничити в кредитї між спілками а великими чужими фінансовими інституціями. Власний маєток Союза виносить поверх 1 міл. К, вкладки ощадности — 2½ міл. К. Союз удїлив спілкам позичок на квоту 3 міл. К. До Союза належить 412 спілок.

З більших спілок кредитових належить згадати Тов. взаїмного кредиту „Дністер" (осн. в р. 1895), який удїляє позички членам обезпеченим в „Дністрі", головно на купно землї. З кінцем р. 1912 числив „Дністер" 5968 членів, маєток власний — 474.000 К, вкладки ощади. — 3,683.000 К, удїлені позички — 4½ міл. К.

Всїх спілок кредитових було з кінцем 1911 р. 343. Осїдком їх є передовсїх міста і місточка, відтак села. Їх головною задачею є збиранє вкладок ощадности і удїлюванє дешевого кредиту, щоби хоч в части запобічи жидівській лихві.

Краєвий Союз споживних спілок „Народна Торговля". Є се найстарша орґанїзація (основ. в р. 1883). Днесь числить вона 18 складів в більших містах східної Галичини і є осередком торговельного руху. Занимає ся вона орґанїзацією споживних спілок, яким доставляє дешево добірний товар. В р. 1911 виносив торг в „Народній Торговлї" 2½ міл. К, власний маєток — 288.000 К, вкладки до обороту — 777.000 К. Персонал занятий при „Нар. Торговлї" виносив 124 людий.

До „Народної Торговлї", як Союза, належить 90 торговельних спілок, крім того богато спілок зголошено, котрих єще не принято. Сї спілки як і инші крамницї читальняні та просьвітні закупили в р. 1911 в „Народній Торговлї" за 1 міл. К товару.

Є надія, що при дальшій успішній орґанїзації стане „Народна Торговля" гуртівнею товарів для спілок. Коли звяжить ся на великі перепони (конкуренцію жидівських торговців і навичку бор-

гованя) то мусимо признати, що дотеперішна праця принесла вже великі успіхи.

Краєвий Союз господ.-молочарський (основ. 1907 р. в Стрию). Діяльність молочарського Союза полягає на органїзації молочарських спілок, достарчуваню їм машин, органїзації збуту масла, фаховій контролї і обслузї спілок, удїлюваню дешевого кредиту спілкам на будову молочарень і закупно худоби.

Молочарський Союз удержує в більших містах (Львів, Перемишль, Станиславів, Стрий) склепи для продажи масла. До Союза належало в 1911 р. 81 молочарських спілок, які переробили поверх 6 міл. літрів молока, з чого одержали 250.000 кг. масла. За молоко виплатили членам ½ міл. К.

Молочарство має перед собою велику будучність. А коли воно як слїд єще не розвинулось, то причини належить шукати в браку зрозуміня ваги сього промислу серед загалу селян та господарські відносини в краю, де великі обшари землї, пасовиск і сїножатий стоять неужитками. Коли селяни зрозуміють користи сього промислу і відповідно уладять свої господарства, то молочарство дасть богаті жерела доходів.

Краєвий Союз для збуту худоби (основ. в р. 1911). Задачею Союза є органїзація спілок для збуту худоби, посередництво в спродажи худоби і безрог, удїлюванє кредиту на закупно худоби і безрог і т. п.

Кр. Союз для збуту худоби повстав з ініціятиви Тов. „Сільський Господар". В р. 1911 належало до Союза 56 спілок для збуту худоби. В 1911 р. вислали вони через Союз 73.600 штук худоби і безрог на позакраєві ринки. Членам виплачено 5,300.000 К.

Зорганїзоване торговлї безрогами було для нашого селяньства дуже пекучою потребою. До недавна назначували згінники цїну після вподоби, селянин не мав ніякого иншого способу збути свого товару і мусїв віддавати за цїну, яку йому вони давали. А коли зважить ся, що Галичина доставляла тижнево на заграничні ринки 15.000—20.000 штук, то кілько гроша остало ся в кишенї посередників!

Кошти удержуваня Союза покриває в цїлости міністерство рільництва.

В послїднім роцї вивіз безрог в наслїдок елементарних нещасть значно підупав, але є надія, що коли поверне нормальний стан, то ся галузь торговлї має перед собою велику задачу і будучність.

Краєвий Союз госп.-торговельних спілок (основ. в р. 1911). Сей Союз має на цїли вести торговлю предметами потрібними в сільськім господарстві, займати ся збутом збіжа і овочів, доставляти збіже і пашу для війська, органїзувати того рода спілки і переводити в них техничну контролю. Союз є рівночасно синдикатом тов. „Сїльський Господар".

За два роки дїяльности виносив оборот поверх 2 міл. К. В послїдних роках переводив Союз запомогову акцію державну, доставляючи по знижених цїнах збіже селянам потерпівшим в наслїдок неурожаю і виливу рік.

В двох роках істнованя зорганїзував Союз 4 головні склади (Львів, Перемишль, Коломия і Стрий) і 28 самостійних спілок.

Крім сего належали до Союза Ревізійного безпосередно і спілки иншого рода. Належить тут згадати фінансові інституції, як тов. „Земля", котре занимає ся парцеляцією ґрунтів поміж наших селян, тов. „Народна Гостинниця", яке удержує в власнім заряді готель, Видавнича Спілка „Дїло", Укр.-руська Видавнича Спілка, „Труд" — робітня біля і жіночих одягів, „Достава" — торговля і робітня церковних риз та приборів, 2 шевські спілки, 3 мливарські, 8 дахівкарських і пр.

САМОСТІЙНІ ЕКОНОМІЧНІ ІНСТИТУЦІЇ.

Крім 511 спілок, належачих до Кр. Союза Ревізийного, маємо єще инші економічні інституції, які основані на відмінних підставах як спілки, але тїсно з ними лучать ся, їх підпомагають і доповняють економічну органїзацію.

До тих належать:

Земельний Банк гіпотечний (основ. в р. 1910). Є се акційне товариство з основним акц. капіталом 1 міл. К. Банк сей має головну задачу удїляти дешевий гіпотечний кредит на довгі літа (10½—50 літ). Крім сего удїляє він кредит спілкам. За два роки істнованя удїлив він гіпотечних позичок на квоту 5½ міл. К а векслевого кредиту спілкам на 3 міл. К. Вкладки ощадн. виносили 2½ міл. К. Небавом акційний капітал має бути підвисшений на 3 міл. К. Основний акційний капітал зложили в великій части наші кредитові спілки.

Руська Щадниця (в Перемишли, основ. в р. 1906). Служить для льокованя капіталів публичних інституцій, церковних фондацій, сирітських і т. п. Є се інституція, яка має пупілярну поруку і стоїть під контролею держави. З к. р. 1912 стан вкладок виносив около 6 міл. К. Щадниця удїляє гіпотечні позички і кредит спілкам. Фонд ґарантійний зложили спілки.

Тов. взаїмного обезпеченя „Днїстер" (основ. в р. 1892). Товариство опирається ся на взаїмности і має на цїли винагороджувати своїх членів за шкоду, понесену від огню. Вартість всїх 272.000 поліс з к. р. 1912 виносила 312¼ міл. К. За 20 літ істнованя виплатив „Днїстер" за 27.600 шкід суму 15¼ міл. К. Резервові фонди виносили 3.350.000 К.

Тов. „Днїстер" відграє дуже важну ролю в економічнім житю галицьких Українців. Воно дає удержанє 136 урядникам, виплачує річно около ¼ міл. К провізії аґентам та удїляє значні запомоги просьвітним, гуманїтарним і иншим інституціям.

Тов. обезпечень на житє і ренти „Карпатія" (основ. в р. 1911). В першім роцї дїяльности числило товариство 1260 обезпечених на квоту около 4 міл. К. Первісним осїдком сего товариства було місто Чернівцї, на послїдних загальних зборах перенесено його до Львова.

Спілки під Патронатом краєвого Видїлу. При краєвім Видїлї основано в р. 1899 економічну орґанїзацію під назвою Патронату для спілок рільничих. В р. 1912 належало до Патронату 402 українських спілок ощадности і позичок і 25 спілок молочарських. Маєток власний спілок ощадностий виносив поверх 1 міл. К, вкладки ощадности 7 міл. К, удїлені позички 7½ міл. К.

Отсе був би короткий перегляд наших здобутків на поли економічнім. Належить єще згадати, що товариства „Просьвіта" і „Сїльський Господар", які хоч не є фінансовими інституціями, беруть рівнож живу участь в економічнім житю. Тов. „Просьвіта" удержує люстратора читальняних крамниць і каc; задачею його є переміняти їх в зорганїзовані спілки. Тов. „Сїльський Господар", який має на цїли піднесенє добробуту селян через веденє раціональної господарки, дав почин до основаня Союза для збуту худоби і Союза госп. торговельних спілок, а тепер заходить ся коло основаня спілок для обезпеченя худоби. Бачимо отже, що всї інституції творять одну велику цїлість і в спільній працї себе взаїмно доповнюють.

Властива плянова праця на економічнім поли припадає на послїдних десять лїт. А коли зважимо, що наш нарід убогий і мало єще просьвічений, то всеж таки осягнені успіхи можемо назвати дуже великими здобутками на тій ниві.

Про значінє і вплив економічних інституцій на розвій народного житя взагалї поговоримо в слїдуючім числї.

Позір! Новина! Позір!

ЧИТАЙТЕ УВАЖНО ДО КІНЦЯ!

Рідкість, якої ще не було в Р. Н. Союзї в Америцї! Кождий член органїзації повинен користати з сеї нагоди!

КОЖДОМУ ЗВІСНИЙ РІЗДВЯНИЙ ЗВИЧАЙ В АМЕРИЦЇ. З НАГОДИ РІЗДВЯНИХ СЬВЯТ І НОВОГО РОКУ — ОДНІ ДРУГИМ РОБЛЯТЬ ТАК ЗВАНИЙ „CHRISTMAS PRESENT", А ПО НАШОМУ: РІЗДВЯНИЙ АБО НОВОРІЧНИЙ ДАРУНОК.

ВІДВОРОТНА СТОРОНА ДАРМОВИСА.

Сего року Руський Народний Союз бажає зробити різдвяний і новорічний дарунок тим членам, котрі на се заслужать. Таку річ годї купити собі на плейзї, а не дістанеш її у великім містї по склепах (сторах). Таких предметів не продають, а Р. Н. Союз дасть за дармо кождому членови Р. Н. Союза і то під дуже догідними услівями.

Ось тут є поміщені образцї, котрі представляють: прегарний дармовис до зигарка і шпильку до краватки.

Шпилька золота з вирізаним написом Р. Н. Союза в скороченю. Дармовис є двоякого рода: бронзовий і срібний, на прегарній скірцї із стриженим волосом.

Дармовис є кольораваний тревалими фарбами (емалїований). Він представляє герб галицької Руси-України і відзнаку Р. Н. Союза, а довкола має напис: „В нагороду за щиру працю органїзаційну 1914 р." На відворотній сторонї є дві руки дружно сплетені і напис в українській і англійській мові: „В лучности сила".

Шпилька має вартість $1.00, але такої шпильки не дістанете в ніякім сторі за ті гроші. Дармовис з бронзу має вартість $2.00, а срібний $3.50. Але таких річий ніхто не продає за гроші в Р. Н. Союзї. Кождий член дістане сї річи даром, коли на се заслужить. Що треба робити, аби заслужити собі на сей рідкий і прегарний дарунок? Прошу уважати!

Кождий член Р. Н. Союза, котрий придбає **ТРИ** нові члени до Р. Н. Союза від 1. січня до 1. марта 1914 р. дістане в дарунку золоту шпильку.

Хто придбає **ПЯТЬ** нових членів до Р. Н. Союза від 1. січня до 1. марта 1914 р., дістане в дарунку бронзовий дормовис.

Хто придбає **ДЕСЯТЬ** нових членів до Р. Н. Союза від 1. січня до 1. марта 1914 р., дістане в дарунку срібний дармовис.

Імена членів, котрі придбають відповідне число нових членів до Р. Н. Союза або в инший спосіб прислужать ся добрим дїлом для розвою Р. Н. Союза в Америцї, будуть записані (окрім сих дарунків) в „Золотій Книзї" Р. Н. Союза. Про сю книгу буде небавом мова на сторінках нашої часописи.

Щоби нашим членам помочи заслужити собі на сей прегарний памятковий дарунок, подаємо понизше спосіб і інформації, як органїзувати нових членів до Р. Н. Союза в Америцї.

ЯК ОРГАНЇЗУВАТИ НОВИХ ЧЛЕНІВ?

Кождий член Р. Н. Союза, котрий хоче органїзувати нових членів і в той спосіб заслужити собі на памятковий дарунок та рівночасно стати ся дїяльним членом Р. Н. Союза, має зголосити ся до місцевого секретаря Р. Н. Союза свого відділу і має взяти собі відповідне число чистих декларацій. Коли вже член буде мати в своїх руках декларації, має піти по ґавзах, або при роботї, забаві і т. п. і вписувати нових членів до Р. Н. Союза на декларації. В тих місцевостях, де нема єще відділу Р. Н. Союза, старати ся заложити новий відділ до Р. Н. Союза. По інформації, як органїзувати новий відділ — пишіть до гол. предс. на адресу: Mr. D. Kapitula, Box 565, McAdoo, Pa., або до гол. рекордового секретаря: P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

На декларації можна вписувати кождого здорового Русина або иншого Славянина без ріжницї віроісповіданя, мужчину чи женщину, котрі могуть стати членами Р. Н. Союза згідно з § 204 стат. Р. Н. Союза і котрі не перевисшають 45 лїт житя.

Член, котрий виписує декларації новим кандидатам в члени Р. Н. Союза, має взяти від новоприступаючого кандидата чи кандидатки вступне після лїт, як приписує отсей параґраф Р. Н. Союза:

§ 207. Кождий кандидат, хотячий вступити в члени Р. Н. Союза, має заплатити відділови для Р. Н. Союза, і кожде товариство, котре вносить просьбу о принятє, має заплатити Р. Н. Союзови за кождого члена приступаючого на цїле посмертне (кляса А) при підписуваню декларації, або просьби о принятє, вступне після слїдуючої таблї:

За члена від 21 до 30 лїт	$0.50
За члена 31 лїт	0.75
За члена 32 лїт	1.00
За члена 33 лїт	1.25
За члена 34 лїт	1.50
За члена 35 лїт	1.75
За члена 36 лїт	2.00
За члена 37 лїт	2.25
За члена 38 лїт	2.50
За члена 39 лїт	2.75
За члена 40 лїт	3.00
За члена від 41 до 42	3.50
За члена від 43 до 45	5.00

Члени на половину посмертного (кляса Б) платять таке саме вступне як і члени на цїле посмертне.

Окрім вступного належить побрати від новоприступаючого члена єще отсї належитости (§ 208 Р. Н. С.); за грамоту 25 ц., за відзнаку 75 ц., за книжочку до вписуваня місячних вкладок 10 ц.; крім сего всякі инші належитости, яких вимагає місцевий відділ.

З новим кандидатом треба піти до доктора, а доктор має оглянути нового кандидата і виповнити лїкарське сьвідоцтво, як приписують §§ 209 і 267 статута Р. Н. Союза. Член, котрий приєднає до Р. Н. С. нового кандидата, має підписати ся на лїкарськім сьвідоцтві за сьвідка і бути присутним у доктора.

Коли вже так декларація буде цїлковито виповнена, член має віддати виповнені декларації і зібрані гроші місцевому орґанїзаторови Р. Н. Союза (котрим є місцевий секретар Р. Н. С.) дотичного відділу.

Коли уже то все готове, місцевий орґанїзатор (секр.) віддає на слїдуючім мітінґу свого відділу декларації враз із вступним і иншими вкладками від новозорґанїзованих кандидатів предсїдателеви відділу до евентуального принятя зголошених кандидатів. По одобреню і принятю нових членів, секретар відділу втягає кандидатів в книгу метрикальну а їх декларації відсилає враз з розметом до гол. фінансового секретаря Р. Н. Союза. Імена тих членів, що занялись органїзованєм нових членів до Р. Н. Союза, місцевий секретар має виписати на відповіднім бляннетї, котрий буде висланий до кождого відділу Р. Н. Союза в Америцї Гол. Урядом. На тім бляннетї треба докладно виповнити імена членів і кілько котрий член зорґанїзував нових кандидатів. Так виповнений бляннет (друк) треба заслати по першім мартї 1914 р. до Гол. Уряду Р. Н. Союза на адресу: P. O. Box 76, Jersey City, N. J. По отриманю сего бляннету Гол. Уряд Р. Н. Союза вишле кождому членови таку нагороду, на яку він собі заслужив.

На сїм місци просить ся місцевих секр. і органїзаторів Р. Н. С., щоби заняли ся сею справою і заохотили своїх членів до працї в місяцях: січни і лютім 1914 р. Єсли котрому секретареви забракне декларацій, нехай сейчас напише до гол. рекордового секретаря, а той, що буде треба, — вишле.

Тож до працї, П. Т. Члени Р. Н. Союза! Потрудїть ся трохи для добра рідної органїзації і руського народа в Америцї!

Желаємо Вам доброго успіху у Вашій щирій працї! Най не буде одного члена в Р. Н. Союзї, котрий не заслужив би собі на сю памятку, на сей новорічний дарунок!

ДМ. КАПІТУЛА,
гол. предс. Р. Н. Союза.

МИХ. УГОРЧАК,
гол. рекорд. секр. Р. Н. Союза.

С. ЯДЛОВСЬКИЙ,
гол. фінанс. секр. Р. Н. Союза.

А. ШАРШОНЬ,
гол. касієр Р. Н. Союза.

В 13

„ВСЕ НА ВАШІ УСЛУГИ“

Lackawanna Trust Company

„Банк, в якім Ваші гроші безпечні“.

Наш банк є правною щадницею на Стейт Пенсильвенія, на повіт Лакавана і на місто Скрентон, а фонди, остаючі під нашою контролею, виносять $5,000.000.00.

Ми приймаємо вкладки, почавши від ОДНОГО ДОЛЯРА і платимо ТРИ ПРОЦЕНТ від ста, від дня, коли вложите гроші.

Висилаємо гроші кождого дня до всіх частий сьвіта як найскорше, певно і по низьких цінах. ВИСИЛКА ГРОШИЙ ТЕЛЕГРАФІЧНО — се наша спеціяльність, а скоре доручене запевнене. 51—

Ми купуємо і виміняємо усякі старокраєві гроші.

Виготовлюємо усякі старокраєві правні документи і легалізуємо їх через конзуля. — ПРАВНА ПОРАДА ДАРОМ.

Затрудняємо клерків, що говорять по руськи і Ви можете полагоджувати Ваші справи у своїй рідній мові.

400 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Російсько-Американська Лінія

Russian American Line

Pier 31st Street, Brooklyn, N. Y.

Найдогіднійша корабельна лінія поміж Росією і Америкою, удержуюча найбільші, найгарніші і найскорші російські почтові нові двотрубні кораблі, як:

„РОСІЯ“ 16.000 тон., „КУРСК“ 13.500 тон, „ЦАР“ 13.000 тон.

До Ротердаму 9 днів, До Лібави 11 днів (без пересідання)

ЧАСТІ ВІДЇЗДИ.

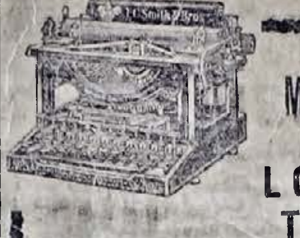
ЦІНА З ЛІБАВИ ДО НЮ ЙОРКУ $35.00 І $4.00 ПОГОЛОВНОГО ПОДАТКУ.

II. КЛЯСА $52.50.

Звертайтесь по інформації до наших агентів або до генерального заступника:

A. E. JOHNSON & CO.

27 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

Ся

МАШИНА ДО ПИСАНЯ (ТАЙПРАЙТЕР)

фірми

L. C. Smith & Bros. Typewriter Co.

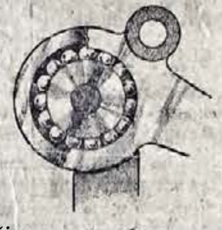
ОСЯГНУЛА СЛАВУ ЧЕРЕЗ СВІЙ ЗНАМЕНИТИЙ МЕХАНІЗМ.

Купуючи машину до писаня, бажаєте вдоволяючої відповіди на отсі три питаня:

Що вона зробить для мене?
Чи добре вона се виконає?
Як довго буде вона се робити?

L. C. Smith & Bros. Typewriter Company відповідає якраз цїлковито сим трьом вимогам покупців машин і через се здобула собі перше місце між виробами всіляких машин до писаня.

Деякі люди думають, що між машинами до писаня нема ніяких ріжниць. Машини можуть виглядати однаково, однак не всі суть однаково догідні і є много ріжниць в їх прикметах.

Новий модель машини (No 5) є так зроблений, що може служити не лише до звичайного письма, але і до табельок, рахунків і всего, що лиш в бизнесі потрібне.

Цїлий механізм є так уладжений, що на сїй машині можна писати рівно і поправно.

Ми раді хотїлиб Вам подати більше подробиць про сю машину.

Пишіть по безплатну книжку про новий модель V.

L. C. Smith & Bros. Typewriter Co.

8-12

Головни. офіс для місцевих і загранич. замовлень: Syracuse, N. Y., U. S. A.

Філії в кождім більшім місті.

ОФІС НА НЮ ЙОРК:

311 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

1 ДОЛ. МІСЯЧНО!

Чому-б не мати в своїм домі грамофон, при помочи якого можна почути рідні пісні, музику і танці.

Наколи хочете бути всегда вдоволені, звернїть ся лиш до нашої фірми, яка істнує 15 літ і здобула собі славу в цїлій Америцї і Канадї.

Ось сей гварантований на десять літ ГРАМОФОН з 20 руськими піснями, котрий дотепер продавано по 55 долярів, ми продаємо тепер **лиш за $21.50**

Пришліть тілько $5.00 задатку, а ми вишлемо Вам сей прекрасний інструмент.

Маємо на складі великі грамофони, які продаємо на сплати по 1 дол. місячно. Маємо також на складі ріжнородні інструменти.

Жадайте нашого подрібного безплатного катальоґу. 1—

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,

308 Grand St., New York City.

ПОШУКУЄСЬ АГЕНТІВ.

Можете прийти до великих гроший, розпродуючи новопатентований прилад до запалюваня цигар і цигареток. Кождий купить його від Вас. Ся запальничка є дуже практична і грубо нікльована.

Наші агенти продають їх по 50 цнт. Пришліть нам 20 цнт. марками, а ми Вам вишлемо одну на оказ.

H. Hoffman & Co.

237 E. 12th St.

New York, N. Y.

Проч з бритвами!

Наш порошок усуває сейчас волосе з твари, бороди і де би не було, без жадного болю не лишаючи жадних слідів по собі. Висилаємо пачку того порошку за 1 доляр, пробні дози за 50 центів. Пришліть 1 доляр через моней ордер або в реджістровалім листї або почтовими марками, а ми сейчас вишлемо порошок з поясненєм як його уживати. 1-

Адреса:

Dr. BELLIN'S CO.,

55 DELANCY ST., NEW YORK.

Потреба аґентів.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ У ВСІХ ЗАКУТИНАХ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Відомий спеціяліст зі Старого краю Д-р. Гогенберг поручає усім недужим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

Кождий терплячий отримає від Д-ра Гогенберга щиру і чесну раду цілковито даром, а хтонебудь піддасть ся його незрівнаній куряції, може з цілою певностію числити на відзнскане здоровля.

Д-р. ГОГЕНБЕРГ спорядже для своїх пацієнтів всякі ліки особисто, у своїм лабораторіюм, длятого сї медицини ділають успішно і радикально, а за їх хосенну поміч він ручить.

Д-р. ГОГЕНБЕРГ посідаючи всякі здібности лікарські, на які лиш найновійша лікарська наука може здобутись, як також зі згляду на свій довголітний досьвід, уважає за відповідне прийти в поміч терплячій людскости і розголосити широко своє імя, щоби кождий Русин знав, де має звернутись на случай недуги.

Д-р. ГОГЕНБЕРГ виконує всякі найтруднійші операції при асистенції славного хірурга з Відня, особливо пропуклини, а для докладного провірення внутрішних недуг уживає неомильних проміний Рентґена. Всякі слабости мужеські секретні і заразливі лічить ґрунтовно славним средством професора Ерліха, званим „606“.

Задля браку місця неможливим є помістити великої скількости листів з подяками, які щоденно надходять від цілковито вилічених пацієнтів д-ра ГОГЕНБЕРГА.

Нехай кождий Русин, а навіть і ті, котрих другі лїкарі не вилїчили а вже утратили надію на відзискане здоровля, удадуть ся сейчас особисто або листовно по чесну і безплатну пораду залучаючи почтові марки до:

Dr. B. HOHENBERG,

304 2nd Ave. (межи 17th & 18th Sts), New York, N. Y.

Години офісові: від 8-ої рано до 8-ої вечером. 50—1

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода“ по ціні 7 цнт. штука.

Д-ра Ріхтера

Pain-Expeller

Усуває всякі болї як: ревматизм, подаґру і невральґію. Є помічним средством против паралїжу суставів і мускулів, як також на звихненя і легкі рани. Скоро усуває перехолоду, інфлюенцу і болї горла. Запобігає запаленю легких, усуває докучливі болї груди, голови і зубів.

Чотири до пять крапель до одної склянки води дасть Вам знаменитий лїк против всяких долеглив остиї горла.

Уживаючи стало 4 краплї до одної шклянки води, усунете корчі жолудкові і зле травленє.

Сей правдивий лїк находить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена.

Вистерігайтесь численних наслідувань.

25 і 50 цнт. бутелька у всіх аптиках.

F. Ad. Richter & Co.,

74-80 Washington St., New York, N. Y.

На 3 місяці безплатної проби!

Даром 40 найкращих сьпіванок!

10-літна порука на письмі!

Даємо до нашої чудесної „INTERNATIONAL“ говорячої машини ч. 5 за $1.00 місячної виплати. Не лякаємо ся вислати Вам наш фонограф на 3 місяці безплатної проби, поневаж він є найліпшою машиною на торгу

10.000 руських рекордів всегда на складі.

Пишіть еще нині по цінник і услівя! 45—

Найбільший „барґен“, якого ще не бувало!

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.,

196 E. Houston St., New York.

ІВАН РУДЕНСЬКИЙ, завідатель.

Лямпи Rayo

Гарне мешкане, повинно бути гарно осьвітлене: Лямпи RAYO дають найліпше сьвітло для Ваших очий — а своєю милою барвою окрашують Вашу кімнату.

Вони суть ліпші від других а не коштують дорозше. Лямпи RAYO суть роблені з найліпшого матеріялу, старанно викінчені і перетревають много других дорозших лямп.

Засьвічуєсь без зниманя скла і умбри. Легкі до чищеня і зміни кнота. Продають ся всюди.

Standard Oil Company

Paterson, Jersey City — (New Jersey) NEWARK — Trenton, Camden

S. DATTNER

С. Датнер з Ню Йорку, знаний як один зі знаменитих польських писателїв і загально відомий серед славянських націй в цїлих Сполучених Державах як щирий патріот, поручає всїм „HASSAN“ циґаретки. П. Датнер, який є також визначним банкиром, говорить:

„HASSAN“ циґаретки після моєї гадки суть знамениті. Вони суть також дешеві. Вдоволяючий запах і легкість сих циґареток є не до порівнаня — навіть з найдорозшими циґаретками. Я все поручаю сї циґаретки своїм краянам“.

5¢

„THE STANDARD OF AMERICA“.

ДИВІТЬ СЯ, ЩО СЕ НОВОГО!

Се перші Різдвяні сьвята, які сьвяткували руські кольоністи на першій Руській Кольонії в Мілвіл, Н. Дж. А яку веселість і приємність мали загрошені гості, котрі позїздились на сьвята до своїх приятелів живучих на сїй кольонії, нехай о тім посьвідчить побіч поданий образець. Сьвятковано там Різдво як в краю — на власних фармах і у власних домах!

Ся хата є власностію п. Стефана Мультана і находить ся на першій Руській Кольонії в Мілвіл.

Чомуж Ви не возьмете собі примір з тих людий, котрі порозуміли, що то значить мати свою власну фарму на руській кольонії? Чомуж не прилучитесь до тих 300 фамілій, котрі тут вже закупили землї і так гарно зачали господарувати? Не будьте послїдні, щобисьте відтак не нарікали, що в Америці нема Руської Кольонії. Деси можна спільно зажити як в Рідним Краю і бути завсїгди свобідним у власній хатї, на власній ниві.

Бачите самі, що робота по фабриках і майнах цїлком упадає. Ось за пару тижнів завитає красна весна, а Ви будете дивитись, як другі народи зачнуть весняну роботу на власних загонах! Чиж і Ви не можете з сего скористати? Так! Скористалибисьте, наколи чим скорше тепер рішитесь та приїдете закупити собі відповідний кавалок землї на ПЕРШІЙ РУСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ В МІЛВІЛ і зачнете з весною разом з другими фармерами доробляти сь.

На купно 5-акрової фарми потреба Вам мати готівки 200 дол., а решта на місячні сплати. Тож розсудіть самі, що лучше, чи лот, чи фарма 5-акрова (4 морґи), з якої будете мати около 90 лотів вже зі стрітами?

Тож ще раз кличемо: **Родимці!** Приїзджайте сейчас та купуйте землю, бо пора вже приходить і відповідний час на закупно. У нас снїгу ще нема і люди орють, тож оглядати землї можете кождої хвилї.

УВАГА: Для вигоди наших кольоністів ми отворили другий офіс у самім Мілвіл, а старий офіс остає в Філадельфії.

Пишіть перед приїздом в рідній мові на адресу:

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
476—478 DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Strs.,
PHILADELPHIA, PA.

Адреса у Мілвіл така:

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
MILLVILLE TRUST BUILDING,
19-20 High Street, Millville, N. J.

Тут треба удавати ся по всякі інформації. Ті, що виберають ся впрост до Мілвіл ваб[…] ні[…] їх попередних інформацій, нехай приїзджають лиш в суботу, неділю і понеділок.

РЕКОРДОВЕ СПРАВОЗДАНЄ Р. Н. С.
за місяць грудень 1913 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ:

Сестрицтво Неп. Зач. Пр. Діви Марії в Картерет, Н. Дж.

375. Василик Анастазія, Улян Катерина, Баран Анна, Мурдза Марія, Маланчук Марія, Вархола Катерина, Бубнячак Розалія, Бружина Марія, Лихвар Марія, Фака Текля, Пішко Параска, Осиф Марія, Несторович Катерина, Трофимко Анна, Сопко Марія, Яворська Текля, Місяк Пелагія, Ковальська Анна, Завойська Зофія, Гінда Варвара, Генда Юлія, Миньо Марія, Даньчак Катерина.

Братство Успенія Пр. Діви Марії в Централія, Па.

В. 376. Лоштин Олекса, Суринич Ігнат, Мекеч Сидор, Пищальник Юрко, Ковальчук Николай, Когут Василь, Скольский Никола, Петрович Василь, Ільків Василь Гоцинець Федор, Хомович Василь, Подобіський Василь, Вольчанський Сахар, Орендач Василь, Стиців Никола Волчанський Никола, Лазорка Андрій, Петрович Олекса, Волчанський Василь, Матковський Іван Когуч Василь, Федьковіч Михайло, Полянич Федор, Романишець Федір, Бродич Михайло.

Товариство „Просвіта" в Пембервік, Конн.

В. 377. Тимошек Йосиф, Партика Вінцентий Панахида Іван, Жабський Ігнац, Недошитко Григорій, Косьцьолек Андрей, Палямарчук Михайло, Гжечковяк Ян, Петровський Степан, Ходачек Ілько, Москаль Стефан, Мрочек Михайло, Мітровський Панько, Жжечкович Томаш, Ратушняк Катерина, Волошин Анна, Кшемєнєцький Кароль Шкарбавяк Зофія, Куцнір Анна, Каспрак Йосиф, Підгурський Юрко, Сопрун Станислав, Лепух Андрей, Робак Павло, Робак Николай, Гложек Никола, Гобак Петро, Гаврилюк Михайло, Хрущ Антін, Гардзієвський Йосиф, Гловінський Ян, Гардзієвський Щенан.

Братство св. О. Николая в Пюрітан, Па.

В. 378. Ярош Васько, Іваник Петро, Вацяк Павло, Фечішак Николай, Іваник Стефан, Турко Стефан, Століца Луцьо, Білик Іван, Крупа Захарко, Курило Константин, Турскі Леон, Мацей Николай, Петрейко Васько, Смильницький Василь, Вийтович Михайло, Бац Іван.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Войтович Олекса.
В. 2. Хомяк Марія.
В. 3. Краняк Василь.
В. 4. Крайник Франко.
В. 5. Горівнак Михайло.
В. 6. Бенча Юрій Франко.
В. 7. Цимбаліста Мих., Сухиня Максим, Постушак Іван.
В. 14. Білик Стефан, Громоґа Марія, Кустра Петро, Дмитрик Стефан, Бішко Мирон.
В. 16. Маслей Іван, Онуда Матвій.
В. 17. Біляк Тимко, Ґуда Параска, Поґар Семко.
В. 18. Гавриляк Петро, Лабовскі Іван.
В. 19. Буждиґан Михайло.
В. 20. Варга Павло.
В. 21. Желудко Розалія, Павляк Петро, Дзвоньчик Акідія, Дзвоньчик Василь, Желудко Йосиф, Петрович Сабат Сумеон.
В. 22. Стегніцький Теофіль.
В. 27. Доліньскі Іван, Кулік Стефан, Гудак Андрій.
В. 28. Дембіцкий Іван, Борис Дмитро, Сумич Лешко, Гричишин Федор, Гричишин Михайло, Гужвий Іван, Халупа Матій, Сопко Петро, Головатий Андрей, Коваль Петро, Чиж Іван, Кіцак Федор, Гришко Іван, Грицишин Йосиф.
В. 29. Ригель Іван, Балутянський Василь, Базилевич Іван, Барчік Петро.
В. 30. Савка Семан, Леньо Іван, Мусяла Николай, Мудрецкі Михайло, Каламон Петро, Юзефович Василь, Калиман Стефан, Дзвінчик Іван, Дзвінчик Александер, Цеклиняк Максим.
В. 33. Мацьків Іван, Демчик Іван, Которо Василь, Бакупа Іван, Сподарик Василь, Добош Іван.
В. 36. Бибель Николай, Волентер Ігнат.
В. 38. Громоґа Андрей, Яблоньскі Іван, Кльо Василь, Кацелюх Іван, Лапай Стефан.
В. 39. Фенич Петро, Мацко Федор, Данун Федор.
В. 40. Ґродецкі Антоні, Верлиньскі Прокіп, Пилипів Дмитро.
В. 42. Біляк Михайло, Чвак Роман, Талпаш Антоній, Галік Онофрей, Гладкий Федько, Заяць Гавриол.
В. 47. Ґеряк Луцьо, Рочняк Григорій, Левчук Франко, Стоян Титус, Крук Григорій, Гурка Михайло, Пільчак Яська, Сломушинський Гринько, Левчук Амброзій, Нетришин Стефан, Гурка Антоній.
В. 48. Маршалик Ілько.
В. 50. Мартинів Михайло, Гук Стеф. стар., Кузик Андрей, Химич Михайло, Гук Теодор.
В. 52. Лецар Михайло.
В. 53. Тодоровський Михаїл, Сетник Теодор, Гацко Іван.
В. 55. Секелик Лучка, Масьляний Іван, Валофський Павло.
В. 56. Гайдук Александер.
В. 58. Ільницька Марія, Ільницький Стефан, Ялечко Стефан, Пішка Гриць, Домбровський Алексій, Тимків Тимко.
В. 63. Панчишин Іван.
В. 64. Пухальський Михайло, Макогін Танька, Дяцьо Іван, Ковак Николай, Павліцкі Николай, Фат Анастазія, Кіндзерскі Онуфрій, Войдело Лукаш, Капліцкий Петро.
В. 69. Гаврис Павло.
В. 70. Макар Петро.
В. 72. Сомош Анна, Карпінко Юрко, Хороцак Максим.
В. 74. Павелка Іван.
В. 76. Кравчук Панько, Шаран Антоні, Кравчук Стефан.
В. 77. Йоган Михайло.
В. 78. Сухина Тимко, Урбан Гавриїл, Дутка Яким, Маційовскі Станислав, Газдович Володислав, Медзіньскі Іван, Запоточний Петро, Яклік Андрей, Фаік Данило, Тиміс Андрей, Кіт Антін, Базиєкі Николай, Яклік Йосиф.
В. 82. Лищега Іван.
В. 85. Шиманьский Олекса, Сухій Николай, Стратій Антоній.
В. 87. Таньчак Іван, Нестор Михайло.
В. 88. Олійник Йосиф, Турецький Сенько.
В. 91. Шпур Ева, Гресько Іван.
В. 92. Базилір Григорій, Пахолок Теодор, Базимир Кирило, Пацюк Михайло.
В. 95. Гайко Никола, Бабіч Никола, Солтис Семань.
В. 99. Фрийдун Іван, Гатальский Іван, Бонк Павло, Кізлик Николай, Штефура Петро, Сидорко Олекса.
В. 104. Скарицкий Микола, Тилька Стефан, Фирич Стефан, Билевят Стефан, Кузьма Атаназій, Швайка Михайло, Луців Михайло, Зубаль Михайло, Рабець Юрко, Мисак Григорій, Чернига Стефан.
В. 105. Стасевич Михайло, Вацяк Василь.
В. 109. Оліярчик Федор.
В. 110. Грін Михайло, Пчоляр Михайло, Кучера Іван, Цимбаляк Михайло.
В. 111. Процик Николай, Сеник Василь, Кучавський Петро, Моцьо Петро.
В. 113. Дашкевич Лучка.
В. 114. Ґайнер Антін.
В. 116. Зеленік Юрій.
В. 117. Евуш Мелана, Морикишка Параня.
В. 120. Гавран Антошко.
В. 123. Пелип Матвій, Запоточний Йосиф.
В. 124. Горбовий Михайло (син Івана), Заруцкий Стефан, Олійник Ілько.
В. 125. Батюк Марія.
В. 126. Макай Анна, Чукаловчак Стефан.
В. 127 Гаєвскі Володислав.
В. 129. Кренціґлова Іван.
В. 130. Головатий Василь, Сорока Стефан.
В. 133. Оляник Андрей, Роскош Михайло, Попик Василь.
В. 134. Селяк Василь, Ебрагам Леон.
В. 135. Оріховський Гриць, Чернецкі Антоні.
В. 136. Базар Михаїл.
В. 137. Салецкий Іван.
В. 140 Сагайдак Василь, Баньовський Олекса, Терлецкий Іван, Кораницкі Іван.
В. 141. Корчинський Николай.
В. 142. Поливчак Андрей.
В. 143. Вонсовят Іван, Федечко Теодор, Марків Микита, Боднар Іван, Бобяк Кондрат, Репецкий Іван, Несторович Йосиф.
В. 150. Стефанюк Николай.
В. 151. Ярка Катерина, Мацьків Юлія, Ярка Марія, Романець Анна.
В. 152. Пастор Варвара, Угрін Верона.
В. 153. Садовський Антін, Дністрянський Іван, Ґелетій Василь, Крись Іван.
В. 155. Хріп Михайло, Сидор Антін, Ваверчак Олекса, Гуриак Михайло, Гаврилко Стефан, Гирча Іван, Лех Василь, Бойко Іван, Ковальчук Петро, Мачужак Іван, Шкапій Григорій, Кобрен Михайло, Бурбеляк Йосиф, Лишик Іван, Дригинич Василь.
В. 156. Дубляниця Ягуська.
В. 159. Лубінескі Андрей, Сковроньскі Митро, Скальскій Петро.
В. 161. Машталяр Іван, Машталяр Василь, Бенявский Петро.
В. 162. Щупак Михайло, Федишин Ілько, Кухтик Василь.
В. 163. Курило Михайло.
В. 165. Грещишин Андрей, Лесів Теодор, Коцоловський Яків, Коцоловський Йосиф (старший), Добжанський Іван, Вархолик Михайло, Щиреяк Михайло, Локос Петро, Ґулик Стефан, Басьнік Михайло.
В. 168. Іванило Михайло, Чолій Гринько.
В. 172. Маркусіц Юрій, Гладун Іван, Вішиньска Марія.
В. 175. Біліньский Василь, Ґеремеш Григорій.
В. 176. Блажейовский Василь.
В. 177. Адамоскі Кароль.
В. 178. Лісник Катерина, Костина Юстина, Дутко Фенна, Грицак Федор, Петракович Роман, Лісник Іван, Слупецка Розалія, Пітула Іван, Скінчак Марія.
В. 179. Вівчаровский Ів., Мартинець Мих., Голиш Йосиф, Хлопик Йосиф.
В. 180. Кравець Миколай, Козак Іван, Аксьчін Стефан, Піндак Теодор.
В. 182. Байкинич Константин, Кульчицка Міхлович Юлія, Докимук Василь.
В. 187. Вархоляк Філярет, Шостачко Володимир.
В. 188. Візняк Михайло, Гнатів Никола, Гнатів Федор.
В. 190. Полегонький Михайло.
В. 192. Ґлоґовский Володислав, Політило Іван.
В. 193. Ґалянт Антоні.
В. 194. Процай Павло, Кольба Прокіп, Лащевський Іван, Волійник Іван, Костенько Николай, Горбаль Николай, о. Уляницкий Антін.
В. 197. Лужецький Йосиф, Барабаш Варабаш Василь, Кравець Максим, Сіміньскі Іван, Павцко Дмитро.
В. 199. Шапарок (Васілько) Марія.
В. 205. Вересюк Димитрій.
В. 209. Ґінда Петро, Музика Іван, Ониськів Василь.
В. 210. Яхніцкий Евгеній, Гуменецкий Григорій.
В. 211. Карпів Василь.
В. 212. Фантазір Кароль.
В. 213. Задорецкий Теодор, Закалюжний Нестор, Пасешник Михайло, Боґуш Йосиф.
В. 217. Романків Йосиф, Чезецкий Володимир, Долішний Юрко, Шеремета Онуфрій, Щурик Яцко, Третяк Теодор, Лисий Михайло, Гарасимчук Никола, Дичок Никола, Грицак Никола, Третяк Василь, Швец Іван, Шеремета Яким.
В. 219. Скиба Василь, Лебіт Олекса.
В. 221. Козак Микола.
В. 222. Давидяк Павло, Давидяк Яцко, Кухта Василь, Гандяк Андрій, Біґушак Іван, Приґилюк Петро, Карпіньский Антін, Гуменюк Яцко, Судя Василь, Главацкий Юрко, Чалак Василь, Василишин Михайло, Хромяк Михайло, Кучвара Теодор.
В. 223. Дацюк Василь.
В. 224. Дрімак Андрей, Телеп Марія, Гринько Іван.
В. 225. Козак Михайло, Кульчицкий Михайло, Даньків Михайло, Сопко Николай, Хомяк Юрко (старший), Демко Андрей, Пик Теодор.
В. 229. Косьць Михайло, Крук Михайло.
В. 230. Баран Михайло, Грицик Андрей.
В. 231. Лукач Василь, Костевка Андрей, Воловець Іван, Воловець Олекса, Квасниця Григорій, Зубар Онуфрій, Лисовець Ілько (син Онуфра), Кіндратів Сень (син Івана), Бетруш Василь, Смолин Йосиф, Панчишин Володимир.
В. 233. Савчук Василь, Миськів Петро.
В. 235. Фалайло Іван.
В. 237. Хомин Йосиф, Костира Іван, Цюник Йосиф, Струмилик Іван, Окуньский Павло.
В. 238. Молинь Ева, Молинь Теодор, Фесик Марія, Перекішка Катерина, Мокрицка Ева.
В. 240 Шостак Александра, Фрейла Марія, Боруцка Анна.
В. 246. Олексюк Михайло, Коцко Гринь, Болтонюк Максим, Поліщук Іван, Миськів Іван, Кравчук Олекса, Гужила Пилип, Палій Іван, Бик Василь, Бойко Павло, Москалик Дмитро, Ружила Роман, Цимбалістий Іван, Ольховий Пилип, Гаврилюк Василь, Мартинів Іван, Пакіш Михайло, Пилюк Петро, Ковалюк Антоній, Шелист Стефан.
В. 249. Гайдук Іван, Тимків Михайло, Кокочій Ілько, Гільшанський Андрій.
В. 250. Хавко Іван, Сарахман Томко, Суханьчик Федор, Беневят Антошко, Гусак Іван, Гусак Константин, Баршавский Іван, Римняк Михайло, Савчак Михайло, Курилич Васько, Бац Василь, Лях Васько, Бугай Федор, Насінник Николай.
В. 252. Ткач Параска, Вайда Магда.
В. 255. Дашко Петро.
В. 257. Чавус Самсон, Дуда Модис.
В. 259. Яворский Теодор, Фейдаш Емілїян, Халупняк Павло.
В. 260. Заверуха Василь, Романів Іван, Федоруф Юрко.
В. 261. Загорчак Марія (Фуч).
В. 265. Райхель Михайло, Цавлошкі Михайло.
В. 268. Легіний Михайло, Незбала Михайло.
В. 271. Шурин Микита.
В. 272. Радик Николай, Мікіта Василь, Чаплик Михайло, Лісачко Стефан.
В. 273. Федько Василь, Савич Григорій, Василишин Яцко.
В. 274. Кіхтан Синків Луць.
В. 276. Лисейко Михайло, Скубіш Федор, Дністрян Антін, Макар Федьо, Гарбутяк Данько, Фізер Федьо, Петрушкевич Михайло, Хомяк Іван, Василько Николай, Білик Йосиф, Хлиста Іван, Надзяк Гаврило, Сисин Василь, Рапач Іван, Біжик Косьць, Ясіньскі Николай, Гарбутяк Стефан, Уштан Григорій, Баєк Павло, Бучок Михайло (старший), Касич Іван, Соколик Василь, Онуфрик Ів., о. Горянський Мих., Бучок Мих.
В. 280. Гріцута Михайло.
В. 282. Андрусишин Дмитро, Соколовский Стефан, Трач Йосиф.
В. 284. Басаманович Александер, Лаврук Іван.
В. 285. Яблоньский Михайло.
В. 288. Мазепа Михайло, Маліновскі Михайло.
В. 289. Евстахович Станислав, Бажан Ярем.
В. 291. Стець Анна (уроджена Астраб).
В. 292. Мікуліньскі Алексей, Вичовский Дмитро.
В. 294. Паніньчак Федор, Русин Василь, Тимичик Дмитро.
В. 295. Пацкан Василь, Феньчак Михайло.
В. 296. Любчик Петро, Цинпнюк Николай, Холєснік Володимир, Фурик Никола.
В. 299. Буртик Петро, Стрілецкий Петро, Куриляк Петро, Куліковскию Федор.
В. 300. Гумен Федьо, Квасьнюк Іван, Куривчак Дмитро.
В. 301. Савчин Михайло.
В. 303. Рудик Маріян.
В. 304. Луянчі Людвик, Степанїч Яків, Крупа Михайло, Гончар Іван, Росмос Френк, Пряя Йосиф.
В. 309. Ковтунюк Ігнатій, Фірлаївский Іван, Палаш Магдалина.
В. 310. Ковалеч Ворона, Зосчін Анна, Рашіниц Марія, Доганос Марія, Петріла Зузана.
В. 311. Кальмук Марія, Ганич Олекса.
В. 312. Боднар Іван.
В. 313. Клітус Гелена.
В. 314. Міндяр Анна.
В. 316. Санаґурскі Прокіп, Мазурик Петро, Петровскі Николай, Базюк Іван, Магміт Павло, Ільків Іван, Луцишин Іван.
В. 317. Кісь Катарина.
В. 318. Калуска Анна, Батюк Анна, Ґроцка Анна, Рапчак Катарина, Драбик Фена (уроджена Прийда).
В. 319. Микулич Андрусь.
В. 320. Семенків Яків.
В. 324. Абрамюк Федор, Стеанкфю Петро.
В. 325. Струбіцкий Петро, Ваврик Дмитро, Пашкевич Йосиф, Ярецкий Василь, Карнас Іван.
В. 326. Стахів Николай, Ґуральчук Михайло.
В. 327. Ладнюк Дмитро.
В. 330. Бобко Іван.
В. 331. Наткович Йосиф, Маґера Тоні (Антін), Костура Косьць, Лехманик Николай, Югас Михайло.
В. 337. Кузинко Марія.
В. 338. Гальма Павло, Савоця Іван, Процачін Петро.
В. 339. Будай Олекса, Мойсевич Стефан, Рошко Никола, Кравчук Григорій, Кудла Олекса, Ігнась Василь, Харитон Михайло.
В. 340. Гелегій Петро, Кость Луць, Бериканський Василь, Сонич Луць, Дибач Андрей, Цинко Никола, Палиничка Андрей.
В. 345. Федорович Ятик, Хорушко Іван, Гимон Василь, Стафіньскі Іван, Скаако Василь.
В. 350. Кульгавич Кароль, Рій Іван.
В. 353. Сулятицкий Никола.
В. 355. Городиский Мацічак Васпль, Ґах Василь.
В. 359. Новосад Максим.
В. 360. Собків Гринь, Демчина Никола.
В. 364. Сподар Іван.
В. 365. Романинець Яцко, Ковальский Антін, Мурмила Павло.
В. 367. Пукіш Василь, Литвінець Антін, Перчик Никола, Бігун Никола, Бігун Дмитро.
В. 368. Марцинишин Петро, Кобільник Стефан, Німец Дмитро, Закалюжний Стефан, Квасіньский Николай.
В. 369. Марунич Дмитро.
В. 370. Нацюк Андрей.
В. 371. Триюда Марія, Козак Анна.
В. 372. Хорко Михаїл.
В. 373. Сланта Анна.
В. 374. Дзвніс Станислав.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИСТУПИВШІ:

В. 1. Ґіґавич Юсефа, Москалик Марія, Смалець Іван, Урбаньский Франек.
В. 2. Кункевич Михаїл.
В. 3. Боднар Василь.
В. 6. Поп Іван Василів.
В. 12. Ґеґей Констатин, Корінь Семан, Дудич Юрій.
В. 15. Пяток Юсиф.
В. 16. Полак Іван, Хома Іван II.
В. 28. Крисак Михаїл, Урбан Юрій, Онуфрик Антоній, Онуфрик Осиф, Урбан Петро, Марек Стефан, Очич Симеон, Ганіч Іван, Кьсонц Николай.
В. 30. Натайтис Антін.
В. 38. Коваль Семен.
В. 42. Рушняк Антін.
В. 43. Русиняк Теодор.
В. 47. Колодійчик Юрій, Карасєк Йосиф.
В. 50. Гук Стефан.
В. 53. Кікта Іван, Молчан Стефан, Петрушка Михайло, Данцьо Іван, Маркович Данько.
В. 60. Стохліньска Анна.
В. 64. Гулкевич Анна.
В. 69. Старчевский Йосиф.
В. 82. Мальговский Іван.
В. 91. Морозович Стефан.
В. 99. Адамський Михайло.
В. 108. Сарич Василь.
В. 111. Пращак Стефан.
В. 123. Следзік Кароль.
В. 126. Павлишин Михайло.
В. 136. Станьчак Евстахій, Палинський Василь, Валецкий Павло.
В. 143. Масляк Іван, Липний Петро, Дністрян Семен.
В. 147. Гнат Федор, Вавришко Олекса, Волянський Олекса.
В. 149. Стадник Данько.
В. 154. Токар Френк.
В. 162. Госейко Людвік.
В. 170. Цурковська Марія, Деркач Павло, Левицький Петро, Вітенко Лука, Бейґер Никола, Кальба Дмитро, Цурковский Антін.
В. 176. Гдяяк Петро.
В. 209. Скоринїц Дмитро.
В. 222. Медвідь Юрко.
В. 230. Павлишин Николай, Палій Митро.
В. 234. Красновська Рузька.
В. 248. Задорожний Іван.
В. 250. Бобер Андрій.
В. 251. Шведик Антін.
В. 277. Струк Андрей.
В. 292. Гой Марія.
В. 298. Кіжовский Йосиф, Процко Іван.
В. 301. Пишко Іван.
В. 311. Гринек Андрей.
В. 313. Беней Марія.
В. 326. Лісний Василь, Лісний Марія.
В. 334. Рудик Марія.
В. 362. Каулич Василь.

ЧЛЕНИ ПРИСТУПИВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 1. Дубець Дмитро, Яким Олекса.
В. 4. Сандович Дорка, Голута Михаїл.
В. 8. Лецик Василь.
В. 12. о. Дмитрів Нестор.
В. 20. Федірко Теодор.
В. 33. Кухарський Стефан.
В. 35. Молочник Стефан.
В. 45. Юзефів Федь, Качур Павло, Качмарик Матій, Шопа Афтаназій, Крет Юрій, Душа Франко.
В. 57. Шклярик Василь.
В. 58. Поглїд Пазя, Поглїд Никола (молод.).
В. 70. Павлик Евфрозія, Пирзавска Зофія.
В. 87. Солтис Михаїл.
В. 128. Проць Розалія, Паламар Петро, Коваль Григорій, Жовняр Іван, Зазуля Онуфер, Стисловска Анастазія, Валах Антоній, Тимків Йосиф, Гузіньский Теодор, Смола Григорій, Салак Іван, Стисловский Іван, Савчин Таціянна, Савчин Михаїл, Ґейштар Петро, Пінцура Іван, Паламар Михайло, Лозїнський Василь, Конопка Михайло, Коцур Василь, Ютчишин Михайло, Фурґалеч Андрей, Фурдин Бенедик, Школьніцка Таціянна, Шистак Павло, Лесь Іван, Самужак Йосиф.
В. 133. Жемчук Микола.
В. 141. Пилипук Мчихайло.
В. 146. Лата Теодор.
В. 159. Войтович Константин.
В. 167. Супранович Матеуш.
В. 170. Грабар Текля, Милянович Марія.
В. 179. Любчан Ілько.
В. 180. Кричералуш Василь.
В. 200. Скоренький Ваврик, Іванчук Михайло.
В. 204. Максимців Григорій.
В. 224. Хмарик Николай.
В. 232 Цицик Николай.
В. 239. Маньків Олекса.
В. 251. Гладьо Николай.
В. 292. Перуцкий Остафій, Пігон Дмитро.
В. 309. Беднар Войтіх, Беднар Катерина.
В. 327. Коніцкий Еміль.
В. 333. Барна Андрей.
В. 339. Ґаламада Антоній.
В. 343. Ґазда Павло, Кавалкевич Іван.
В. 345. Голотич Дмитро.
В. 347. Язвіньский Петро, Хань Іван.
В. 353. Госеля Стефан, Кирик Семен.
В. 361. Дзендзель Марія.
В. 369. Сікорский Іван, Ковба Михаїл, Мільковичі Дмитро, Дунеч Федор, Кузьма Теодор, Фринко Андрей, Мендрик Гриць.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКРИСЛЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХХ ВКЛАДОК.

В. 1. Єзьорский Казимир, Хомяк Юліянна, Медвюх Михаїл, Гардиш Тимко.
В. 7. Постунак Пестро.
В. 8. Тарбай Ілько.
В. 11 Вислоцка Еза.
В. 13. Тимочко Гавриїл.
В. 16. Барна Іван.
В. 20. Коршнявий Ілько.
В. 22. Канюка Симеон.
В. 23. Жидовский Семан.
В. 28. Горбач Стефан, Карнаук Іван, Бабяк Дмитро, Перун Іван, Скурат Павло, Стефаник Йосиф, Вересюк Василь.
В. 29. Савіна Іван, Капліш Михайло, Гудак Микита, Барна Николай, Гулик Григорій.
В. 31. Семанц Михаил.
В. 33. Баран Яцко, Шолтис Стефан, Сеник Дмитро, Штемер Марцін, Ружила Сенько, Андрухів Іван.
В. 35. Романчик Ілько, Пакош Стефан, Пакош Антоній, Храпко Прокін, Гришковян Пилип, Пакош Михайло.
В. 38. Гузеляк Гнат.
В. 41. Добромильський Михайло.
В. 42. Литвинич Олекса, Кузмяк Флавіян.
В. 46. Ільніцкий Іван.
В. 47. Стецяк Стефан, Андрусишин Дмитро, Мацора Федор (молод.), Манько Іван, Середніцкай Николай, Левчук Стефан.
В. 51. Яворский Андрей.
В. 53. Сироїд Константин.
В. 55. Гриценко Косць.
В. 57. Бабяк Андрей.
В. 58. Бережанський Федор, Гарбіньский Василь.
В. 63. Андриц Форфіль.
В. 65. Завойски Михайло.
В. 66. Михалко Анна.
В. 68. Кусяк Юліян, Танів Федор, Гуменюк Гринько.
В. 70. Моняччин Федор, Пирень Гнат.
В. 71. Руяк Анна, Сопко Зофія, Лукач Марія.
В. 72. Шалайда Николай.
В. 76. Галамус Максим.
В. 78. Смерекавич Кіпер, Целеб Андрей.
В. 80. Лідіа Яків, Бунеса Федор.
В. 82. Матіїв Михайло, Ростицкий Михайло, Подоляк Ілько, Кузьо Михаїл.
В. 84. Мултян Стефан.
В. 85. Гладин Павло.
В. 86. Савчак Петро.
В. 90. Красніцкий Яків.
В. 91. Галевич Онуфрій, Муцій Маланка, Литвин Анна, Коцюба Варвара, Ваврнів Анна.
В. 92. Островский Антоній.
В. 93. Сувак Іван.
В. 99. Ґалко Андрей, Шийка Андрей.
В. 100. Бацко Олена.
В. 101. Хахоляк Марія.
В. 103. Чубик Михайло, Павлюк Петро, Павлюк Анна.
В. 104. Матичак Дмитро, Чайка Анна.
В. 106. Молочник Антоній, Мищук Гавриїл, Кучма Йосиф, Старчак Теодор, Сороковский Теодор, Григорчук Михайло.
В. 107. Осаґла Федор.
В. 109. Таркевич Клеменс, Якумчик Станислав, Мазур Теодор.
В. 111. Коцуник Митро, Подоляк Михаїл, Подоляк Петро, Маківка Петро, Гнатоньский Андрей, Маччак Михаїл.
В. 112. Кулян Пеляґія (замужна Ольшаницка), Сенчина Катерина (ур. Лозіньска).
В. 113. Гочак Федор.
В. 116. Фредриховский Марцель, Арян Іван.
В. 119. Себелла Лошло.
В. 125. Свисток Павліна (Шміґельска), Шевчик Катерина.
В. 127. Боровець Петро.
В. 130. Волошановский Стефан.
В. 136. Заячик Николай.
В. 147. Трач Никита, Граничка Гринько, Дверніцкий Адам, Вахна Петро, Бандура Павло.
В. 149. Горват Андрій, Чичик Федько, Бейбаз Іван.
В. 152. Василь Анна, Форґач Ґержа, Естон Марія.
В. 155. Пітуля Петро, Бордун Онуфрей.
В. 159. Бруш Іван.
В. 160. Іванчишин Никифор.
В. 161. Домотор Йосиф.
В. 162. Бачиньский Николай, Гончар Іван, Машиняк Семан.
В. 165. Филипчак Михайло.
В. 166. Пеляк Дмитро.
В. 170. Безушко Теодор, Меленчук Теодор.
В. 172. Балеґа Іван.
В. 174. Пастух Григорій.
В. 179. Решетило Максим, Бурбан Яким, Гирчак Стефан.
В. 181. Савка Николай.
В. 182. Кушняр Стефан.
В. 186. Паер Анна.
В. 192. Харецкий Володимир.
В. 194. Проць Клим, Возняковский Теодор.
В. 196. Варґа Михайло.
В. 198. Сай Андрей.
В. 200. Сум Пазька, Сум Анна.
В. 201. Білянич Митро, Котик Теодор.
В. 205. Петрик Іван.
В. 207. Кольоньский Теодор.
В. 209. Старенький Кузьма.
В. 213. Дроздов Артений, Боднарска Евфрозина, Боднарский Партеній, Вельґус Йосиф.
В. 217. Кісіль Іван, Квасниця Василь, Середа Гринько, Васьків Семен.
В. 218. Лабай Ігнатій, Маланій Стефан, Фецид Михайло.
В. 222. Лясковский Френк, Хомик Антоній.
В. 224. Корда Йосиф.
В. 225. Шрамяк Андрей.
В. 226. Руснак Іван.
В. 229. Мачишин Стефан, Осташ Михайло, Часцрик Михаїл, Демешка Анна, Ґбур Василь, Скавіньский Гринько.
В. 230. Чарчик Юрій, Кулин Матій.
В. 231. Валовець Никола.
В. 234. Брутка Ізидор.
В. 237. Воробец Дмитро.
В. 238. Кавчак Теодор.
В. 240. Ґаб Текля, Грабовска Юстина, Моранець Марія.
В. 245. Фолнер Якуб.
В. 247. Паращевский Іван, Середницкий Іван, Козловский Станислав, Відевскі Вацлав, Стахів Іван, Олексин Іван, Пьотровский Чеслав, Коростиньский Констатин, Малговский Стефан, Гавяк Стефан, Марущак Теодор.
В. 248. Стехницкий Ілько, Марцішин Антін, Ганчар Григорій.
В. 250. Кос Сильвестер, Волошин Федір, Лазар Михайло.
В. 251. Пилипишин Дмитро, Олвшаницкі Василь, Прокопенько Николай.
В. 253. Падач Андрей.
В. 254. Савчук Николай.
В. 256. Дубравский Василь, Яворский Николай.
В. 257. Мельник Михайло, Точко Гелена.
В. 259. Пахолок Николай.
В. 264. Сидор Тимко.
В. 271. Вітушиньский Василь, Вера Василь.
В. 272. Гомонка Василь.
В. 274. Дубий Іван.
В. 275. Стіх Анна (зам. Майдош).
В. 276. Стецюк Гавриїл.
В. 277. Ніс Стефан.
В. 278. Котик Михайло.
В. 282. Пастух Стефан, Дідуник Андрух, Дідуник Олекса.
В. 284. Якимович Михаїл, Куґнат Василь.
В. 285. Палкович Іван.
В. 288. Головка Петро, Ічковский Франко.
В. 292. Незропа Дмитро.
В. 298. Лелик Петро.
В. 301. Смаль Константин.
В. 304. Русин Андрей, Дерекори Михайло.
В. 307. Макула Катерина.
В. 316. Головка Николай, Музичка Сонько, Застроцкі Іван.
В. 318. Іванів Ева, Монастирска Анастазія.
В. 322. Лазар Іван.
В. 323. Крихов Василь.
В. 324. Рогатиньский Гнат, Бордун Павло.
В. 325. Лев Федор, Федячко Василь, Цопалий Іван, Ґдуля Антін, Касцерик Іван, Карольовский Іван, Гойсан Михайло.
В. 332. Прокоп Марія, Григорчук Тимофтей.
В. 340. Буда Онуфор, Заяць Федь, Каниперевич Федір.
В. 342. Войнаровский Николай.
В. 343. Васько Анна.
В. 345. Гнатишак Василь.
В. 348. Бардиґула Василь.
В. 349. Ласів Андрей.
В. 352. Хомишин Катерина, Андрейчик Катерина, Данюх Катерина.
В. 354. Бартошик Антін.
В. 358. Медвідь Михайло, Махно Ізидор, Гліцчак Павло, Гладиш Михайло, Горошко Теодор, Гайда Николай, Дутка Антін, Дутка Петро, Вавнат Михайло, Рошко Юрко, Вавнат Олекса, Шев-

Гера Йосиф, Совик Юрко, Репко Іван, Піцько Михайло.
В. 360 Міхулка Сонко.
В. 363 Підкасальний Ілько, Лєськів Никола.
В. 367. Яців Андрій, Худяк Симань, Коневич Василь, Сухарник Гринь.
В. 369. Лущанець Лукаш, Маштаяр Петро, Романів Стефан.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ ЛИСТИ.

В. 6. Криффалуш Василь.
В. 14. Хань Іван.
В. 30. Катулька Теодор.
В. 33. Гуцал Яков, Коцьо Николай, Мацьканич Онуфрій.
В. 39. Базало Гриць.
В. 40. Кавальский Іван, Газда Павло.
В. 47. Іваняк Михаил (молодш.), Іваняк Михаїл (старший), Цап Іван, Саландяк Михайло (молодший).
В. 78. Осто Федор.
В. 82. Фурманек Роман.
В. 98. Голута Михаїл.
В. 99. Скрипкай Андрей.
В. 111. Бовік Лука.
В. 135. Погідз Никола (молод.), Погідз Павл.
В. 147. о. Дмитрів Нестор.
В. 207. Яким Олекса.
В. 213. Стецек Францішка.
В. 222. Лещик Василь.
В. 225. Любчин Ілько.
В. 238. Пігон Дмитро.
В. 246. Дячун Теодор.
В. 248. Газаманда Антоній.
В. 255. Голопич Дмитро.
В. 270. Хитренб Сидор.
В. 277. Цицик Николай.
В. 286. Ольшовський Войтіх, Пронь Розалія, Паламар Петро, Коваль Григорій, Тимків Йосиф, Тузіньский Теодор, Смола Григорій, Салаб Іван, Стислевський Іван, Савчин Татіянна, Савчин Михаїл, Решетар Петро, Пінцура Іван, Паламар Михайло, Лозінський Василь, Конотка Михайло, Кощур Василь, Юшишин Михайло, Фургалеі Андрей, Фурдан Бенедик, Школьніцка Татіянна, Шистак Павло, Лесь Іван, Стислевска Анастазія, Зазуля Онуфер, Жовияр Іван, Валах Антоній, Самуляк Йосиф.
В. 295. Перуцкий Остафій.
В. 312. Витичак Стефан, Федірко Теодор.
В. 317. Беднар Катерина, Беднар Войтіх.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 1. Гасич Григорій.
В. 13. Войтович Гриць.
В. 29. Юрчак Андрей.
В. 46. Прокоп Матій.
В. 99. Самсон Михайло.
В. 105. Шигала Марія.
В. 124. Зварич Кузь.
В. 265. Фрее Юрій (Джордж).
В. 269. Матияшовский Іван.
В. 280. Рожош Михайло.
В. 307. Сугий Марія.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю падолисті 1913 р. було членів в Р. Н. Союзі	18.583
В місяцю грудню 1913 р. приступило нових членів до Р. Н. Союза	731
В місяцю грудню 1913 р. принято наново в члени Р. Н. Союза	92
В місяцю грудню 1913 р. принято з переступними листами	85
Разом	19.491
В місяцю грудню 1913 р. суспендовано за неплачене місячних вкладок	183
В місяцю грудню 1913 р. вичеркнено за неплачене місячних вкладок	123
В місяцю грудню 1913 р. взяли переступні листи	64
В місяцю грудню 1913 р. померло	11
Разом	381

Число членів Р. Н. Союза в Америці з кінцем грудня 1913 р. виносило 19.110.

В місяцю грудню 1913 р. Р. Н. Союз побільшив ся о 527 членів.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Р. Н. Союза в Америці повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в повисшім рекордовім справозданю як суспендовані або вичеркнені за неплачене місячних вкладок чи з иньших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і на далі бути членами Р. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (січня - януара) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця січня 1914 р., то в лютім (февруарі) 1914 р. мусять виповнити нові деклярації, если хотять бути членами, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю грудню 1913 р. взяли переступні листи, а еще досі не зголосили ся до якогось иншого равноістнуючого відділу Р. Н. Союза в Америці, мають се зробити в місяцю січни (януарі) 1914 р. бо на другий місяць, т. є. в лютім 1914 р. вичеркне ся їх з членів організації, а тоді вони можуть бути приняті до Р. Н. Союза тілько на підставі нових деклярацій.

Д. Капітула, гол. предс. Р. Н. С.
М. Угорчак, гол. рек. секр. Р. Н. С.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ СІЧЕНЬ 1914 р.

Член на цілє посмертне платить $1.25, а на половину посмертного 73 цнт.

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що відділ 358 Р. Н. Союза в Ферфілд, Конн., зістав з дня 31 грудня 1913 р. згідно з § 153 статута Р. Н. Союза в Америці, виключений з нашої організації.

Дано в Макаду, Па., 31 грудня 1913 року.

Дм. Капітула, гол. предс. Р. Н. С.
М. Угорчак, гол. рек. секр. Р. Н. С.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. „Укр. Соколів" від. 170, подає до відома всім своїм членам, що звичайний місячний мітінґ відбуде ся сеї суботи т. є. дня 18 січня 1914 в галі „Народного Дому" під ч. 72 Моріс стр. точно о год. 8-ій вечером. В всяких справах згаданого товариства просить ся удавати листовно до фінансового секретаря на слідуючу адресу: Ілько Осадців Box 44, Джерзи Сіти, Н. Дж., устно однак під ч. 70 Ґрін стр. — Ст. Милянович, предс.; Ілько Осадців, секр. фінас.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. сьв. Василія Вел., від. 214, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 18 січня с. р. точно о год. 3-ій попол. в галі А. Канкевича, під ч. 3310 Муспрат ул. Кождий член має явити ся на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Довгуючі члени мають вирівняти всі свої довги, бо в противнім разі будуть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. Рівночасно подає ся до ласкавої відомости всім Братям Русинам, що на річнім мітінґу будуть принимати нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Рівнож постарайте ся, Братя члени, привести зі собою нових членів на річний мітінґ, щоби з новим роком наше Братство зросло силою і показало, що оно живе житєм. Користайте з нагоди, памятайте на смерть і на чорну годину, бо ніхто з нас не знає, яка доля чи недоля нас чекає. Братя Русини, котрі еще не належите до ніякого товариства, приступайте з охотою до нашого Братства і до Р. Н. Союза. Член, що неоправдано не явить ся на тім мітінґу, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — М. Волянський, предс.; І. Андрухов, кас.; В. Дзень, секр.

БЕРВІК, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 153, подає до відомости всім своїм членам, що річний мітінґ відбуде ся дня 18 січня с. р. (в неділю) в церковній гали о год. 2-ій попол. На мітінґу буде принимати ся нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить 50 ц. кари, а урядник $1.00. — В. Дрофич, секр.

ФОРД СІТИ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 63, повідомляє, що дня 18 січня с. р. відбуде ся перший мітінґ по новім році. На тім мітінґу будемо принимати нових членів до Братства за половину вступного. Братя і Сестри з Форд Сіти і околиці! Приступайте громадно до нашого Братства і Р. Н. Союза. Користайте з нагоди, а не пожалуєте. — М. Бек, предс.; С. Бал, секр.; Я. Михайлишин, кас.

ДОНОРА, ПА. Сестр. Пресьв. Діви Марії, від. 361, подає до відома всім Русинам і Русинкам, що через два місяці то є через січень і лютий с. р. будемо принимати нові членкиці до Сестр. за половину вступного, а до Р. Н. Союза після статута. Дорогі Братя і Сестри! Просимо Вас дуже, користайте з сеї нагоди і прийдіть громадно до нас, а ми Вас всіх дуже радо приймемо. Мітінґи відбувають ся кождої другої неділі по першім в домі п. Павла Синутки під ч. 309 Вадел Аве. — Т. Більо, секр.

ЕЛМАЙРА ГАЙТС, Н. Й. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 8, подає до відомости всім місцевим і позамісцевим членам, що піврічний мітінґ відбуде ся 18 січня с. р. на церковній гали, на якім будуть важні справи до полагодженя. Довгуючих членів взиває ся, щоби вирівнали всі свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. На тім мітінґу будемо принимати нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Запрошує ся проте тих Братів, котрі еще не стоять в нашім Братства і в Р. Н. Союзі, щоби приступали як найчисленнійше до нашого Братства і Р. Н. Союза. Наше Братство платить запомогу $6.00 тижнево, посмертне $100.00 за члена а $50.00 за жену члена. — Ф. Руцький, предс.; І. Мосьнан, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Бр. сьв. О. Николая, від. 68, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся 18 січня с. р. в гали під ч. 938 Вінібеґа стр. Нортсайд. — Бойко, предс.; Березовський, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. сьв. Духа, від. 237, повідомляє, що дня 28 грудня м. р. відбув ся річний мітінґ, на котрім вибрано слідуючий уряд: І. Равлюк, предс.; Г. Бандрівський, з. пр.; В. Лехуш, секр. фін.; Д. Яворський, з. секр.; Н. Дмитриків, кас.; Г. Куцопій, з. кас.; І. Душка і Я. Ніклян, контр. ком.; І. Петрик і Т. Дмитриків, надз. хорих; А. Стецій, хорунж.; Й. Фідик, кап.; Т. Левчишин, дверник. Взиває ся цілий уряд до щирої праці, щоби Братству і Р. Н. Союзови придбати як найбільше членів. — І. Равлюк, предс.; В. Лехуш, секр.

СКЛАДАЙТЕ
ЖЕРТВИ НА ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ІВАНОВИ ФРАНКОВИ.

ВІДБИРАЙТЕ СВОЇ КАЛЕНДАРІ!

Отсим повідомляємо всіх П. Т. місцевих Секретарів, що дня 12-го січня вислано календарі словенські для всіх тих Відділів Р. Н. С., котрі їх жадали.

Понизше подаємо числа Відділів і назви експресових компаній через які вислано **словенські календарі** на адреси П. Т. Секретарів.

Почтою: Від. 2, 11, 13, 18, 25, 27, 31, 35, 37, 39, 44, 57, 62, 63, 65, 68, 70, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 88, 90, 91, 96, 106, 107, 112, 113, 117, 119, 127, 130, 132, 137, 139, 145, 148, 149, 156, 159, 163, 168, 174, 175, 177, 183, 192, 195, 201, 202, 207, 210, 211, 213, 217, 218, 220, 221, 226, 228, 232, 233, 234, 235, 241, 243, 244, 245, 251, 255, 257, 258, 259, 263, 270, 271, 273, 274, 277, 278, 279, 281, 282, 284, 285, 288, 289, 291, 292, 294, 297, 301, 306, 307, 311, 314, 317, 319, 324, 330, 337, 342, 344, 347, 348, 349, 350, 351, 353, 355, 359, 360, 361, 362, 364, 370, 371, 372, 373, 374.

Через „Юнайтед Стейтс Експрес Ко.": Від. 1, 3, 5, 7, 8, 9, 14, 16, 23, 24, 28, 29, 30, 33, 36, 38, 40, 42, 45, 46, 49, 53, 55, 56, 59, 69, 72, 78, 85, 87, 92, 93, 95, 97, 99, 100, 102, 104, 105, 111, 114, 115, 116, 118, 121, 122, 123, 124, 125, 128, 131, 133, 136, 140, 142, 147, 151, 152, 153, 154, 155, 157, 161, 162, 167, 173, 179, 181, 185, 186, 190, 193, 194, 196, 197, 199, 205, 209, 212, 216, 217, 222, 223, 225, 229, 230, 231, 237, 240, 247, 248, 249, 250, 252, 253, 260, 261, 264, 265, 267, 269, 272, 275, 280, 286, 295, 299, 300, 309, 310, 312, 313, 316, 318, 320, 325, 326, 327, 332, 338, 339, 340, 354, 365, 366, 367, 368, 369, 375, 376.

Через „Адамс Експрес Ко.": Від. 6, 19, 20, 32, 41, 43, 47, 52, 58, 61, 82, 84, 89, 94, 101, 109, 110, 120, 126, 135, 143, 165, 166, 169, 172, 176, 180, 182, 187, 188, 189, 224, 226, 227, 238, 246, 256, 268, 276, 293, 296, 298, 304, 331, 345, 377, 378.

Через „Амерікан Експрес Ко.": Від. 12, 129, 164, 335.

Через „Велс Фарґо Експрес Ко.": Від. 50, 305.

Льокальним експресом: Від. 64, 69, 203.

Через „Нашенал Експрес Ко.": Від. 17, 21, 134, 141, 178.

Упрашаєсь всіх тих П. Т. Секретарів місц. Відділів, котрим вислано календарі на адресу їх почтової бакси, щоби по отриманю повідомленя від експресових компаній зголосились сейчас до їх офісів і відобрали календарі. Нехтоване сих повідомлень пп. Секретарями спричинює дуже богато клопотів експресовим компаніям і Адміністрації нашої часописи.

Єсли би котрий Відділ не дістав своїх календарів, в такім случаю належить сейчас повідомити о сім адм. „Свободи".

Гол. Уряд Р. Н. Союза.

ПРОСЬВІТНІ ЗБОРИ

з присутности відпоручника Просьвітної Комісії Р. Н. С., п. Вол. Кнігиницького, відбудуть ся в біжучім і слідуючім місяци в отсих місцевостях.

Січень 1914

17-го в Бравнсвіл, Па.
18-го в Монессен, Па.
20-го в Ормрод, Па.
21-го в Перриополіс, Па.
22-го в Вандербілт, Па.
24-го в Вест Нютон, Па.
25-го в Джанставн, Па.
27-го в Віндбер, Па.
28-го в Дунло, Па.
29-го в Лойдел, Па.
31-го в Савт Форк, Па.

ПРОСЬВІТНІ ЗБОРИ

з присутности відпоручника Просьвітної Комісії Р. Н. С., п. Дм. Андрейка, відбудуть ся в біжучім і слідуючих місяцях в отсих місцевостях:

Січень 1914.

18-го в Філядельфії, Па.
26-го в Бінґгемптон, Н. Й.
28-го в Сімпсон, Па.
29-го в Мейфілд, Па.
31-го в Едвардсвіл, Па.

Лютий 1914.

1-го в Олифант, Па.
2-го в Джесуп, Па.
4-го в Лопез, Па.
5-го в Берніс, Па.
7-го в Сейр, Па.
8-го в Елмайра, Н. Й.
10-го в Акрон, Огайо.
12-го в Лейквуд, Огайо.
13-го в Лорейн, Огайо.
15-го в Клівленд, Огайо.
17-го в Марбелгед, Огайо.
19-го в Балтімор, Огайо.
21-го в Гемтрамк, Міч.
22-го в Дітройт, Міч.
24-го в Толлестон, Інд.
26-го в Вайтінґ, Інд.
28-го в Іст Гемонд, Інд.

Марець 1914.

1-го в Шікаґо, Ілл.
3-го в Джолет, Ілл.
4-го в Гарвей, Ілл.
6-го в Гавторн, Ілл.
8-го в Мілвокі, Віс.
10-го в Суніріор, Віс.
12-го в Чісголм, Мінн.
15-го в Н. І. Міннеаполіс, Мінн.

ПОКЛИК ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ В НЮАРКУ.

В сім році припадають 100-літні роковини нашого великого ґенія і поета, Тараса Шевченка. В тій цїли основано комітет, який має заняти ся устроєнем сего великого сьвята. Просимо отже всїх місцеві товариства і братства, щоби вислали від себе по двох делєґатів на нараду, яка відбуде ся, вже друга з ряду, в гали гр.-кат. церкви на Корт стр., Нюарк, Н. Дж. **ДНЯ 23-го СІЧНЯ С. Р. О ГОД. 8 ВЕЧЕР.** Сподїємось, що ніодно товариство ані братство не відтягнеть ся від участи в сім великім народнім сьвяті.

За комітет:
Т. Касьнів, предс., **К. Багрій**, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую своєї рідної сестри **Гальки Мостенець**. Походить з села Залужа, повіт Збараж (Галичина). До Америки приїхала перед 4-ма роками. Хто би о ній знав, нехай мені донесе, а дістане 2 доляри нагороди. Моя адреса: Lukash Mostenec Box 316, Westbury, L. I., N.Y.

Де є **Анна Смарж**, родом з Галичини, яка перед двома тижнями приїхала до Америки з другим краяном і не знаю, де обертаєсь. Глядає її муж Василь Смарж. Хтоб о ній знав або вона сама, нехай дасть мені знати, а дістане $5.00 нагороди. Адреса: Wasyl Smarz, 2121 W. 6th St., Cleveland, Ohio. (—3)

Подаю до відома всім, кому на сім залежить, що я свою фарму в Сеймор, Конн., зарентував і теперішна моя адреса є: **Іван Предзімірський, 54 Chestnut St., Hartford, Conn. — Telephone Charter 7189.** (—3)

Пошукую свого мужа **Василя Гринек** з Галичини, повіт Підгайці, село Гайворонка. Давнійше перебував в Сиракюз, тепер правдоподібно перебуває десь в Мікіспорт, Па. Хтоб знав його місце перебуваня, або він сам, нехай голосить ся на адресу: Mrs. Petrunka Hrynek, 38 Hazel St., Curtis Bay.

Пошукую свого знакомого **Михайла Язловецького**, родом з Чесник, оженив ся до Дібрина, пов. Рогатин. Він є в Америці близько 3 роки а перебував в Перт Амбой і Саут Амбой. Хто би о нїм знав де перебуває або він сам, зволить ласкаво донести на понизшу адресу: Андрух Онуфрик, 32 Martin Str., Rochester, N. Y. (3—4)

Мущина середних літ пошукує товаришки житя, Русинки, з середним образованем, посїдаючої капітал. Адреса: M. D. I., Box 234, Olean, N. Y. (3)

Пошукує посади **іспитований дякоучитель** з добрим голосом, учить і проводить хор квартетовий, може учити діти і уряджувати представленя. Зголошеня просить ся слати: **Василь Вербенець**, 554 W. 132 St., New York City.

ДО ВИНАЙМУ

два гарні штори з великими виставовими вікнами і з комнатою до мешканя з всіми приналежностями, пригожі для шевця, римаря, барбера або на який инший бізнес. Рент $12.00 місячно, а перший місяць рент даром. Голоситись на адресу: Charles H. Buck, 710—712 First St., Hoboken, N. J.

НА ПРОДАЖ ЛОТА при самій треції желізниці Лігай Валей в Джерзи Сіти, Н. Дж., відповідна на т. зв. „кол-йард". Величина лота 185 стіп фронт, а ширина 27 стіп. Продаєсь задля виїзду. Рідка спосібність набути лоти в місті за низьку ціну. Голоситись на адресу: J. K. c/o Svoboda, Jersey City, N. J. (2-3)

ПОТРІБНО АҐЕНТІВ. Платимо від $8.00 до $20.00 тижнево тим, що схотіли би у своїй місцевости або їздили би від міста до міста і продавали наші золоті, срібні або ніклеві годинки і ланцушки для працюючих людий на сплату по $1.00 або $2.00 місячно. Практика непотрібна. Лиш чесні і тверезі люди могуть голоситись до нас по заступство. Подайте своє теперішне занятє. Пишіть до: North American Sales Co, Box 954, (Dept. 182), New York, N. Y. (5-4)

РОДИМЦІ! ПРИСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА! ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇХ РІДНИХ НА ЧОРНУ ГОДИНУ!

тім вершку, дихати тим пурпурово-золотим, вишним повітрем. Мені нераз снило ся, що я лечу з низу, ширяю по над яри й долини як сірий ястріб — просто в гору до того вершка. У мене в серці робило ся так солодко і так страшно, що мені у сні дух захоплювало, коли я глядїла з гори в глубочене провалє підомною. Я скрикувала з радости й страху і прокидалась і жалувала, чому я не пташка і не можу летїти там у гору і спочити на тім чудовім вершку.

— Та ось раз, вдивляючи ся в вершок, коли сонце схилило ся з полудня і обливало його найяркійшим сьвітлом, я побачила в самій середині піскової поляни щось мов срібну іскру, мов шматок сонця, що відірвав ся з неба і впав на вершок гори. Довгий срібний промінь стрілив від того місця до мойого ока, тремтячи понад темним лісом, іграючи всїми барвами веселки. Що се таке? — подумала я. Я чула про діяменти, що грають таким проміном; чула про гадюк, що носять діяментові корони, і в моїй дитячій душі защеміло щось тривожно, неспокійно. Може там орел убив таку гадюку, а її корона лежить серед піску і блищить до сонця? І у мене повстала думка — піти на вершок і добути сю корону. Мене здіймав страх при самій думці, що мені треба буде йти через той

сили, коли горе мов собака вхопило мене за шию і гне до долу і силкуєть ся втопити мене в болото, аж тепер я зрозуміла, чого стоїть хоч би найменший діяментик щирої любови! І як годі жити без него. І якою пустинею, яким звіринцем страшних, неваїдних бестій робить ся житє без него Ґеню, Ґеню, чи можеш ти уявити собі, що я пережила в такому звіринці десять літ! І скілько я витерпіла караючись — за що? За те, що в рішучій хвилї збила ся з дороги, не знайшла в душі компаса, не знайшла сильної волї, щоб піти за голосом серця! Не вжеж се справедлива кара? Не може бути! Кара — нехай і так! Я згрішила — против себе самої, против власної душі, і кладу ся на кару. Але вимір! Ні, против такого нелюдського виміру кари я рекурсую, рекурсую і протестую всїми силами душі.

— Ґеню, ти-ж адвокат. Ти оборонець покривджених. Не вже ти не бачиш, не відчуваєш душею моєї кривди, моєї тяжкої муки? Не вже ти не вступиш ся за мною, не захистиш мене? О Ґеню, ратуй мене! Сили моєї не стає. Розум мій мутить ся, голова тріскає. Аджеж тут день-у-день рвуть мою душу, топчуть мене в багно, шпигають розпаленими шпильками. Аджеж тут день-у-день брудними ногами ходять і топчуть по тім, що у

мене найчистїйше, найсьвятїйше! Адже ти чув сьогоднї — ти чув, куди він попихає мене! О, я знаю його, знаю, чого він хоче. У него нема анї зерна щирости, все в ньому брехня і брудота і погань! Він ненавидить мене за те, що я не подібна до него. Він чує, що я чиста душею і рад би мати мене брудною, огидною, щоб тодї з тим більшим правом топтати і поневіряти мене! Ґеню, Ґеню! Тиж запевнював, що любиш мене. Невже можна любити і спокійно дивити ся, як улюблена людина трепле ся і ве ся на тортурі? Чомже ти так зовсїм забув про мене, відвернув ся від мене, не зазирнеш нїколи, не навідаєш ся, не поцікавиш ся, чи я жива і що дїєть ся зо мною? По що ти віддав мене в цїлковиту власть отсего зьвіря? Бачив, як затріснено за мною двері вязницї і навіть не попробував потермосити замком?

Вона ходила заломуючи руки і її притишена розмова змінила ся на важке риданє, на завід мов по покійникови. З під напухлих, червоних повік звільна, двома річками лили ся сльози — частї гостї на її лицї, де видно було дві зиґзаковаті смуги, мов рівчачки вириті тими річками.

Нараз вона зупинила ся і вхопила себе обома руками за голову.

— Горе менї, горе! слїпій та небачній! Що

тут, у тих стїнах, що були менї пеклом і тортурою цїлих десять лїт!

— Мавже би ти забути мене? Мавже би ти після нашої остатньої стрічі зовсїм занехати мене, виполоти з серця мов непотрібний буряк, викорчувати мов кропиву? Боже! Не допускай до мене такої думки! Сеж було би страшно! Сеж значило-б відібрати потапаючому остатню стебелинку. Се не може бути. Я чую в серцї діяментовий промінь твоєї любови, Ґеню. Він сьвітить, іскрить ся, мінить ся і гріє мене по давньому — нї, яснїйше, красше, ніж коли небудь. Се не ілюзія! Се чутє я знаю. Воно доси держало мене на сьвітї, додавало менї сили в страданю, не допускало до розпуки, — воно й доси не покинуло мене. Нї, ти любиш мене, Ґеню! Чую се, вірю в се і живу сею вірою. Значить, нїчого надумуватись! Годї довше терпіти знущаня і наруги. Міра переповнилась. Пора на рішучий крок і я зроблю його спокійно. Повороту нема — хиба в могилу. До побаченя, Ґеню!

І вона стрепенула ся, розвязала рушник з голови і кинула його в кут, підбігла до комоди, відчинила її і почала одягати ся. Не надумуючись вона одягла свій звичайний чорний убір, причесала волосє і вложила маленькі брилянтові ковтки

В 15

густий темний ліс, що широким поясом обвивав лису гору, але я поборювала страх. Я довго надумувала ся, кілька день вдивляла ся в діяментову іскру на вершку, чи не щезне вона, чи не пропаде. Ні, вона все горіла та блищала на тім самім місці і манила мене своїм ярким проміном. В кінці я почала бачити її навіть у сні — і не видержала. Одного дня по сніданю, взявши шматок хліба з маслом у кишеню, я вибрала ся потаємно з дому і пішла. Розумієть ся, я заблудила в лісі і тілько над вечір знайшли мене вівчарі і завели до дому. Мама витріпала мене різкою, батько насварив, а коли я з плачем почала говорити про діяментову корону там на вершку гори, мене висьміяли і сказали, що се певно скляний череп із бутельки, яку там розтовкли інженери, роблячи поміри на шпилї. Я замовкла, але в души не вірила сему. Ні, скляний череп не видасть такого проміня! — думалось мені. І коли другого дня сонце схилило ся з полудня і осьвітило піскову поляну, я перш усего звернула очи на звісне мені місце. О горе, діяментової іскри не було! Вона щезла і не показалась мені більше.

— Слухай Ґеню! Не сьмій ся з мене, що я в таку хвилю згадую такі речі. Ся згадка заповнює тепер мою душу і той діяментовий промінь живо

як ніколи тремтить і мінить ся перед моїми очима, тягнеть ся чудовою ниткою від якогось високого, вільного, сонишного вершка аж на дно мого серця. Мені ясно тепер: се мрія мойого щастя, мрія, яка хоч раз у житю прокидаєть ся в кождої людини і тягне і манить її кудись високо, в ясні простори. Певно, певно, більшина тих, що йдуть шукати чудового діяменту, або збиваєть ся з дороги в темнім лісі, або знаходять скляні черепки. Але се ще не значить, що діяментів і зовсім нема і що знайти їх зовсім неможливо.

— Слухай Ґеню! Мені тепер ясно — ох, аж болюче ясно, що тим моїм діяментом був ти, була твоя любов. Тепер як ніколи я чую блиск і силу і чар її проміня. Прости мені, Ґеню! Я й давнійше чула її, але у мене не було сильної постанови йти за її покликом. Я була дурна, загукана, засліплена своїм вихованєм. Мені здавало ся, що таких діяментів я на дорозі свого житя знайду богато, що досить мені схилити ся сюди або туди, щоб такий діямент попав ся мені в руку. Мої товаришки всі однаково балакали про такі діяменти... ми й не уявляли собі, як богато нам прийде ся зустрічати в житю товченого скла!...

— Аж тепер, Ґеню, коли моя молодість минула, моя краса зівяла, коли гриза виссала мої

се я говорю! Чого се я надїюсь! Та не вже я сама не відіпхнула його! Не вже він не простягав мені руки, не готов був жертвувати мені все своє житє, всю свою будущину? І я відіпхнула його, я віддернула ся від него! Ґеню, серце моє! Що ти подумав собі про мене в тій хвили? Не вже ти подумав, що се гордощі говорили з мене? О Боже мій, я — і гордощі! Я, жебрачка, що була-б щаслива окрушиною, найменшою одробиною того, чим люди живі — я мала-б гордувати тим безмірним скарбом, який ти клав мені під ноги! Ґеню, Ґеню, ради Бога живого, не думай сего про мене! Се були тілько мої трусощі. Я так відвикла від подарунків житя, що рука не простягає ся приймати їх. А при тім мою душу так загукано, знечулено, обгороджено паркапами ріжних принципів... Адже навіть пташка не може злетїти просто в гору в тїснїй огорожі. І щиглик пробувши довго в клїтцї не відважуєть ся від разу летїти на волю. Ґеню, Ґеню! Як би ти був знав, що тоді дїяло ся в моїй души! Як скакало моє серце при твоїх словах! Як тремав ся кождий найменший нерв! А коли мої проклятї уста перебили тобі, коли моє лице—против волї — віддернуло ся від тебе, ах, то моє серце, облите кровю, не тямило себе з болю! А моя душа, облита кровавими сльзами, моя Магдалина при-

падала до твоїх ніг і цілувала їх і кричала нечутно: Не вір устам! Не вір лицю! Не німій, не стій так недвижно! Зупини мене силою! Ратуй мене передо мною самою, перед моєю глупотою і трусливістю, що отсе перемагають мене! Але ти занїмів і стояв недвижно і мої вороги, глупота і труслившість, перемогли мене, звязали мою душу і поволокли її як полонянку з собою. Вона ридала нечутно і оглядала ся за тобою, німим зором благала твоєї помочи, але ти не ворухнув ся.

— Ґеню, голубе мій, — та не вжеж ся хвиля минула на завсїгди? Невжеж така нагода не верне ся більше? Не вжеж менї так і тонути на віки в тім морі розпуки, що вже тепер піймає мене по горлю? Ґеню, Ґеню! Тепер остатня пора, остатня хвиля! Ратуй мене! Не слухай, що будуть говорити мої уста — о, бо вони заморожені, заморені, трусливі. Прислухай ся до крику мойого серця, до благаня моїх очий! Не покинь мене! Не відіпхни мене тепер! Я така нещасна, Ґеню, така бідна, така зломана. У мене нема нікого на всїм сьвіті, до кого-б я хоч думкою могла прихилити ся, крім тебе одного, Ґеню, серце моє! О, не відіпхни мене! Прийми мене хоч за свою наймичку, щоб я тілько не мусїла жити і дусити ся ось